

EUROOPA PARLAMENT

2009–2014

Istungidokument

A7-0244/2012

18.7.2012

***I
RAPORT

Ettepanek võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega kehtestatakse kuriteoohvrite õiguste ning neile pakutava toe ja kaitse miinimumnõuded
(COM(2011)0275 – C7-0127/2011 – 2011/0129(COD))

Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon
Naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjon

Raportöör: Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Antonyia Parvanova

(Komisjonide ühised koosolekud – kodukorra artikkel 51)

Kasutatud tähised

- * nõuandemenetlus
- *** nõusolekumenetlus
- ***I seadusandlik tavamenetlus (esimene lugemine)
- ***II seadusandlik tavamenetlus (teine lugemine)
- ***III seadusandlik tavamenetlus (kolmas lugemine)

(Märgitud menetlus põhineb õigusakti eelnõus esitatud õiguslikul alusel.)

Õigusakti eelnõu muudatusettepanekud

Euroopa Parlamendi muudatusettepanekutes märgistatakse õigusakti eelnõusse tehtud muudatused **paksus kaldkirjas**. Tavalises kaldkirjas märgistus on mõeldud asjaomastele osakondadele ja tähistab neid õigusakti eelnõu osi, mille kohta on tehtud parandusettepanek lõpliku teksti vormistamiseks (nt ilmselged vead või väljajätmised mõnes keeleversioonis). Selliste parandusettepanekute puhul on vaja vastavate osakondade nõusolekut.

Kui õigusakti eelnõus soovitakse muuta kehtivat õigusakti, märgitakse muudatusettepaneku päises kolmandale reale viide kehtivale õigusaktile ning neljandale reale viide muudetavale sättele. Kui Euroopa Parlament soovib muuta kehtivat sätet, mida õigusakti eelnõus ei muudeta, märgistatakse muutmata jäävad tekstiosad **paksus kirjas**. Väljajäetav tekstiosa tähistatakse sümboliga [...].

SISUKORD

lehekülg

EUROOPA PARLAMENDI SEADUSANDLIKU RESOLUTSIOONI PROJEKT	4
SELETUSKIRI.....	50
ÕIGUSKOMISJONI ARVAMUS	55
MENETLUS.....	75

EUROOPA PARLAMENDI SEADUSANDLIKU RESOLUTSIOONI PROJEKT

ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega kehtestatakse kuriteoohvrite õiguste ning neile pakutava toe ja kaitse miinimumnõuded (COM(2011)0275 – C7-0127/2011 – 2011/0129(COD))

(Seadusandlik tavamenetlus: esimene lugemine)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni ettepanekut Euroopa Parlamendile ja nõukogule (COM(2011)0275),
  - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 2 ja artikli 82 lõiget 2, mille alusel komisjon esitas ettepaneku Euroopa Parlamendile (C7-0127/2011),
  - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 3,
  - võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 7. detsember 2011. aasta arvamust¹, võttes arvesse Regioonide Komitee 16. veebruari 2012. aasta arvamust²,
  - võttes arvesse nõukogu esindaja poolt 1. juuni 2012. aasta kirjas võetud kohustust kiita parlamendi seisukoht heaks vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõikele 4;
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 55,
  - võttes arvesse kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni ning naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjoni ühisarutelu vastavalt kodukorra artiklile 51,
  - võttes arvesse kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni ning naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjoni raportit ning õiguskomisjoni arvamust (A7-0244/2012),
1. võtab vastu allpool toodud esimese lugemise seisukoha;
  2. palub komisjonil ettepaneku uuesti Euroopa Parlamendile saata, kui komisjon kavatseb seda oluliselt muuta või selle muu tekstiga asendada;
  3. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide parlamentidele.

---

¹ ELT C 43, 15.2.2012, lk 39.

² ELT C 113, 18.4.2012, lk 56.

EUROOPA PARLAMENDI*
ESIMESE LUGEMISE SEISUKOHT

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV 2012/.../EL,

millega kehtestatakse kuriteoohvrite õiguste ning neile pakutava toe ja kaitse
miinimumnõuded

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 82 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu riikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust¹,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust²,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt³

---

* Muudatused: uus või muudetud tekst on märgistatud paksus kaldkirjas, välja jäetud tekst on tähistatud sümboliga ■ .

¹ ELT C 43, 15.2.2012, lk 39.

² ELT C 113, 18.4.2012, lk 56.

³ Euroopa Parlamendi ... seisukoht (ei ole veel Euroopa Liidu Teatajas avaldatud) ja nõukogu ... otsus.

ning arvestades järgmist:

- (1) **Liit on seadnud eesmärgiks säilitada ja arendada vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanevat ala, mille nurgakivi on tsiviil- ja kriminaalasjades tehtavate kohtuotsuste vastastikune tunnustamine.**
- (2) Kuriteohvrite kaitse ja sellealased miinimumnõuded on Euroopa Liidus olulised ning seetõttu on vastu võetud nõukogu 15. märtsi 2001. aasta raamotsus 2001/220/JSK ohvrite seisundi kohta kriminaalmenetluses⁴. Euroopa Ülemkogu 10.–11. detsembri 2009. aasta kohtumisel vastu võetud Stockholmi programmis *(Stockholmi programm – avatud ja turvaline Euroopa kodanike teenistuses ja nende kaitsel)*⁵ on komisjonil ja liikmesriikidel palutud uurida, kuidas täiustada kuriteohvrite kaitset käsitlevaid õigusakte ja asjaomaseid praktilisi toetusmeetmeid, *pöörates prioriteetse küsimusena tähelepanu kõigile ohvritele, sealhulgas terrorismiohvritele, ning toetades ja tunnustades neid.*
- (2a) *Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 82 lõikes 2 nähakse ette liikmesriikides kohaldatavate miinimumeeskirjade kehtestamine, et hõlbustada kohtuotsuste ja õigusasutuste otsuste vastastikust tunnustamist ning politsei- ja õiguskooostööd piiriülese mõõtmega kriminaalasjades. Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 82 lõike 2 punktis c viidatakse kuriteohvrite õigustele kui ühele valdkonnale, kus võib kehtestada miinimumeeskirju.*
- (2b) *Nõukogu märkis oma 10. juuni 2011. aasta resolutsioonis, milles käsitletakse tegevuskava ohvrite õiguste tugevdamiseks ja kaitseks, eriti kriminaalmenetluses,⁶ et liidu tasandil tuleks võtta meetmeid kuriteohvrite õiguste suurendamiseks ning kuriteohvrite toetamiseks ja kaitseks. Selleks, ja kooskõlas nimetatud resolutsiooniga, soovitakse käesoleva direktiiviga muuta ja täiendada raamotsuses 2001/220/JSK sätestatud põhimõtteid ning edendada oluliselt ohvrite kaitset kogu liidus, eelkõige kriminaalmenetluse raames.*

---

¹ EÜT L 82, 22.3.2001, lk 1.

² ELT C 115, 4.5.2010, lk 1.

⁶ ELT C 187, 28.6.2011, lk 1.

- (3) Euroopa Parlamendi 26. novembri 2009. aasta resolutsioonis naistevastase vägivalla kaotamise kohta⁷ kutsutakse liikmesriike üles täiustama naistevastase vägivalla kõigi vormide vastu võitlemist käsitlevaid seadusi ja tegevuspõhimõtteid ning võitlema naistevastase vägivalla põhjustega, eelkõige ennetusmeetmete kaudu, ning kutsutakse Euroopa Liitu üles tagama kõigile vägivalla ohvritele õigust abile ja toetusele.
- (3a) *Euroopa Parlamendi 5. aprilli 2011. aasta resolutsioonis naistevastase vägivalla vastu võitlemise ELi uue poliitilise raamistiku prioriteetide ja põhijoonte kohta⁸ on esitatud ettepanek naistevastase vägivalla, koduvägivalla ja naiste suguelundite moonutamise vastu võitlemise strateegia kohta soolise vägivalla vastu võetavate tulevaste kriminaalõiguslike aktide alusena, sealhulgas raamistik naistevastase vägivalla vastu võitlemiseks (poliitika, ennetamine, kaitse, süüdistuse esitamine, abistamine ja partnerlus), millele järgneks ELi tegevuskava. Rahvusvaheline reguleerimine selles valdkonnas hõlmab ÜRO 1979. aasta konventsiooni naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise kohta (CEDAW), CEDAW komitee soovitusi ja otsuseid ning 7. aprillil 2011 vastu võetud Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalla ja perevägivalla tõkestamise ja sellega võitlemise konventsiooni.*

---

⁷ ELT C 285E, 21.10.2010, lk 53.

⁸ Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata.

- (3b) *Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta direktiiviga 2011/99/EL Euroopa lähenemiskeelu kohta⁹ [ja määrusega nr .../2012 tsiviilasjades kohaldatavate kaitsemeetmete vastastikuse tunnustamise kohta⁰] kehtestatakse mehhanismid kaitsemeetmete vastastikuseks tunnustamiseks liikmesriikide vahel. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta direktiivis 2011/92/EL, mis käsitleb laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise ning lasteporno vastast võitlust,¹ ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. aprilli 2011. aasta direktiivis 2011/36/EL, milles käsitletakse inimkaubanduse tõkestamist ja sellevastast võitlust ning inimkaubanduse ohvrite kaitset,² käsitletakse laste seksuaalse kuritarvitamise, ärakasutamise ja lapsporno ning inimkaubanduse ohvrite teatud kategooriate erilisi vajadusi.*
- (3c) *Nõukogu 13. juuni 2002. aasta raamotsuses terrorismivastase võitluse kohta tunnistatakse, et terrorism on liidu aluspõhimõtete, sealhulgas demokraatia ja inimõiguste vaba kasutamise põhimõtete üks tõsisemaid rikkumisi.*

I

---

⁹ ELT L 388, 21.12.2011, lk 2.

¹⁰ ELT L [...].

¹¹ ELT L 335, 17.12.2011, lk 1.

¹² ELT L 101, 14.4.2011, lk 1.

- (5) Kuritegu on **tegu**, millega rikutakse nii ühiskonnakorraldusi kui ka kuriteoohvri kui üksikisiku õigusi. Seetõttu tuleks ohvreid tunnustada ja kohelda lugupidamise ja viisakusega ning professionaalselt, **ilma igasuguse diskrimineerimiseta sellistel alustel nagu rass, nahavärv, etniline või sotsiaalne päritolu, geneetilised eripärad, keeleoskus, usk või veendumused, poliitilised või muud arvamused, rahvusvähemusse kuulumine, varanduslik seis, sünnipära, puue, vanus, sugu, sooline väljendumine, sooline identiteet, seksuaalne sättumus, elaniku staatus või tervislik seisund. Kõigis kokkupuudetes kriminaalmenetluse raames tegutseva pädeva asutusega ja ohvritega kokku puutuvate talitustega**, nagu ohvriabi teenuste ja taastava õigusemõistmise teenuste osutajatega, **tuleb võtta arvesse ohvrite** individuaalset olukorda ja esmavajadusi, vanust, sugu, **võimalikku** puuet ja küpsusastet, austades **samas** täielikult nende füüsilist, vaimset ja moraalselt puutumatust. Kuriteoohvreid tuleks kaitsta teisese ja korduva viktimizeerimise ja hirmutamise eest, neile tuleks kuriteost taastumise hõlbustamiseks osutada asjakohaseid abiteenuseid ning neile tuleks tagada õiguskaitse kättesaadavus piisaval tasemel.
- (5a) **Käesolevas direktiivis ei käsitleta kuriteoohvrite liikmesriikide territooriumil elamise tingimusi. Liikmesriigid peaksid võtma vajalikud meetmed selleks, et tagada, et käesoleva direktiiviga antud õigusi ei muudeta sõltuvaks ohvri seadusliku elaniku staatusest nende territooriumil ega ohvri kodakondsusest või rahvusest. Kuriteost teatamine ja kriminaalmenetluses osalemine ei anna mingeid õigusi seoses ohvri elanikustaatusega.**
- (6) Käesoleva direktiivi eesmärk on muuta ja laiendada raamotsust 2001/220/JSK. Kuna raamotsuses tehtavate sisuliste muudatuste arv on suur, tuleks **kõnealune** raamotsus selguse huvides tervikuna asendada.

- (7) Käesolevas direktiivis austatakse põhiõigusi ja järgitakse Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhimõtteid. Eelkõige soovitakse direktiiviga edendada õigust inimväärikusele, õigust elule, õigust kehalisele ja vaimsele puutumatusel, **vabadusele ja turvalisusele, õigust mittediskrimineerimisele**, õigust era- ja perekonnaelu austamisele, **meeste ja naiste võrdõiguslikkuse põhimõttele**, õigust omandile, lapse, eakate ja puudega inimeste õigusi ning õigust õiglasele kohtulikule arutamisele.
- (8) Käesoleva direktiiviga kehtestatakse miinimumnõuded. Liikmesriigid võivad käesolevas direktiivis sätestatud õigusi laiendada, et tagada õiguskaitse kõrgem tase.
- (8a) ***Käesolevas direktiivis sätestatud õigustega ei piirata kuriteo toimepanija õigusi. Mõiste „kuriteo toimepanija” kasutamine ei piira süüütuse presumptsiooni kohaldamist ning viitab kahtlustatavatele ja süüdistatavatele isikutele, kui sellega viidatakse etappidele, mis eelnevad süü omaksvõtmisele või süüdimõistmisele. See mõiste hõlmab siiski ka olukorda, kus isik on kuriteo toimepanemises süüdi mõistetud.***
- (8b) ***Käesolevat direktiivi kohaldatakse kuritegude suhtes, mis on toime pandud Euroopa Liidus, ning kriminaalmenetluste suhtes, mis toimuvad Euroopa Liidus. Sellega antakse õigused üksnes selliste väljaspool ELi territooriumi toimepandud kuritegude ohvritele, mis on seotud liidus toimuva kriminaalmenetlusega. Väljaspool liitu asuvatele pädevatele asutustele, näiteks saatkondadele, esitatud kaebused ei too kaasa käesolevas direktiivis sätestatud kohustusi.***
- (8c) ***Käesoleva direktiivi sätete kohaldamisel tuleb esikohale seada lapse huvid, nagu see on sätestatud Euroopa Liidu põhiõiguste hartas ja 1989. aasta ÜRO lapse õiguste konventsioonis. Lapsohvreid tuleks käsitleda ja kohelda kui käesoleva direktiiviga antud õiguste täieõiguslikke omanikke ning neil peaks olema õigus teostada neid õigusi nii, et võetaks arvesse nende võimet kujundada oma arvamused.***

- (8d) *Käesoleva direktiivi sätete kohaldamisel peaksid liikmesriigid tagama, et puudega ohvrid saaksid täielikult kasutada käesoleva direktiivi kohaseid õigusi võrdsel alusel teistega, hõlbustades sealhulgas juurdepääsu hoonetele, kus toimub kriminaalmenetlus, samuti juurdepääsu teabele.*
- (8e) *Terrorismiohvid on langenud selliste rünnakute ohvriks, mille lõppeesmärk on kahjustada ühiskonda. Seega võivad nad vajada erilist tähelepanu, tuge ja sotsiaalset tunnustust seoses nende vastu sooritatud kuriteo eripäraga. Terrorismiohvid võivad saada olulist üldsuse tähelepanu ning vajavad tihtipeale sotsiaalset tunnustust ja austavat kohtlemist ühiskonna poolt. Liikmesriigid peaksid seega pöörama terrorismiohvritele erilist tähelepanu ning püüdma kaitsta nende väarikust ja julgeolekut.*
- (8f) *Vägivald, mis on suunatud isiku vastu tema soo, soolise identiteedi või soolise väljendumise tõttu või mõjutab ebaproportsionaalselt teatud soost isikuid, loetakse sooliseks vägivallaks. Selle tulemusel võib ohver kannatada füüsilist, seksuaalset, psühholoogilist või majanduslikku kahju või kannatusi. Soolist vägivalda loetakse diskrimineerimise vormiks ja ohvri põhivabaduste rikkumiseks ning selle näideteks on vägivald lähisuhetes, seksuaalvägivald (sh vägistamine, seksuaalne väärkohtlemine ja ahistamine), inimkaubandus ja orjus ning mitmesugused kahjulikud tavad, nagu sundabielud, naiste suguelundite moonutamine ning n.ö „au” nimel toime pandud kuriteod. Soolise vägivalla ohvritest naised ja nende lapsed vajavad tihtipeale erilist tuge ja kaitset seoses korduva viktimizeerimise ja hirmutamise kõrge ohuga sellist liiki kuritegude puhul.*

- (8g) *Kui vägivald toimub lähisuhtes, paneb vägivalda toime isik, kes on ohvri praegune või endine abikaasa, partner või muu pereliige, sõltumata sellest, kas kurjategija on või on olnud ohvriga samas leibkonnas. Selline vägivald võib hõlmata füüsilist, seksuaalset, psühholoogilist või majanduslikku vägivalda ja võib põhjustada füüsilise või vaimse tervise kahjustusi, emotsionaalseid kannatusi või majanduslikku kahju. Vägivald lähisuhetes on tõsine ja tihti varjatud sotsiaalne probleem, mis võib põhjustada tõsiste tagajärgedega süstemaatilisi psühholoogilisi ja füüsilisi traumasid, sest selle on toime pannud isik, keda ohver peaks saama usaldada. Lähisuhetes toime pandud vägivalda ohvrid võivad seega vajada erilisi kaitsemeetmeid. Seda liiki vägivald mõjutab naisi ebaproportsionaalselt ning olukord võib olla raskem, kui naine on kuriteo toimepanijast majanduslikult, sotsiaalselt või elamisõigusega seoses sõltuv.*
- (9) Isikut tuleks käsitada kuriteoohvrina sõltumata sellest, kas *kuriteo toimepanija* on kindlaks tehtud, vahistatud, kohtu alla antud või süüdi mõistetud, ja sõltumata sellest, kas *kuriteo toimepanija* ja *kõnealuse isiku* vahel on perekondlikud suhted või mitte. Kuriteo tagajärjel *võivad kannatada* ka kuriteoohvri pereliikmed. *Eelkõige võivad kuriteo tagajärjel kannatada sellise isiku pereliikmed, kelle surma kuritegu otseselt põhjustas.* Käesoleva direktiiviga ette nähtud kaitse *võib* seetõttu laieneda ka sellistele kaudsetele ohvritele. *Liikmesriigid võivad süüdi kehtestada korra, millega piiratakse pereliikmete arvu, kellele võivad laieneda käesoleva direktiiviga ette nähtud õigused. Lapse puhul peaks lapsel endal või last esindaval vanemliku vastutuse kandjal olema lubatud teostada käesolevas direktiivis sätestatud õigusi, välja arvatud juhul, kui see ei vasta lapse parimatele huvidele. Käesolev direktiiv ei piira mingite selliste siseriiklike haldusmenetluste või toimingute kasutamist, millega kinnitatakse, et isik on kuriteoohver.*

- (9a)** *Kuriteoohvrite roll kriminaalõigussüsteemis ja nende võimalus osaleda aktiivselt kriminaalmenetluses on liikmesriigiti erinev ja sõltub siseriiklikust süsteemist ning määratakse ühega järgmistest kriteeriumidest: riigi õigussüsteemis on sätestatud ohvri õiguslik staatus kriminaalmenetluse osalisena; ohvril on seadusjärgne kohustus kriminaalmenetluses aktiivselt osaleda, näiteks tunnistajana; ja/või kuriteoohvril on siseriikliku õiguse alusel seadusjärgne õigus võtta aktiivselt osa kriminaalmenetlusest ja ta püüab seda teha, kui siseriiklikus õigussüsteemis ei ole sätestatud õiguslikku staatust kriminaalmenetluse osalisena. Liikmesriigid peaksid kindlaks määrama, milliseid neist kriteeriumidest tuleb rakendada, et teha kindlaks sellistes artiklites sätestatud õiguste kohaldamisala, kus viidatakse ohvri rollile asjaomases kriminaalõigussüsteemis.*
- (9b)** *Kui pädevad asutused ning ohvriabiteenuste ja taastava õigusemõistmise teenuste osutajad annavad kuriteoohvrile teavet või nõustavad teda, tuleks teavet võimaluse korral esitada eri kujul ohvrile arusaadaval viisil. Teavet ja nõu tuleks anda lihtsas ja arusaadavas sõnastuses. Samuti tuleks tagada, et kriminaalmenetluse käigus saadakse ohvrilt aru. Sellega seoses tuleks arvesse võtta, mis tasemel kuriteoohver valdab keelt, milles talle teavet antakse, tema vanust, küpsust, vaimseid ja emotsionaalseid võimeid, kirjaoskuse taset ja võimalikku vaimu- või füüsilist puuet. Eriliselt tuleb arvesse võtta raskusi arusaamisel või suhtlemisel, mis võivad olla seotud mingi puudega, näiteks kuulmis- või kõnedefektiga. Samuti tuleks kriminaalmenetluse käigus arvesse võtta võimalikku asjaolu, et kuriteoohvri võime teavet edastada on piiratud.*
- (9c)** *Kaebuse esitamise hetke tuleks käesolevas direktiivis lugeda kriminaalmenetluse konteksti kuuluvaks. See hõlmab ka olukordi, kus asutused algatavad ohvri suhtes toime pandud kuriteo tõttu ex officio kriminaalmenetlusi.*
- (9d)** *Teavet kulude hüvitamise kohta võib pärast esimest kokkupuudet pädeva asutusega anda näiteks teabelehe kujul, millel kirjeldatakse põhitingimusi. Liikmesriigid ei ole kohustatud selles kriminaalmenetluse varajases etapis otsustama selle üle, kas kõnealune ohver vastab kulude hüvitamise tingimustele.*

- (9e) *Kuriteost teatades peaksid ohvrid saada politseilt kirjaliku kinnituse, millele on märgitud kuriteo põhielemendid, nagu kuriteo liik, aeg ja koht, kuriteost saadud kahju ja kannatused jne. See kinnitus peaks sisaldama toimiku numbrit ning kuriteost teatamise aega ja kohta, et seda oleks võimalik kasutada füüsilise dokumendina kuriteost teatamise kohta, näiteks seoses kindlustusnõuetega.*
- (9f) *Ilma et see piiraks aegumise tähtaega käsitlevate eeskirjade kohaldamist, ei peaks kuriteost teatamisel toimuvad viivitused kättemaksu, alandamise või häbimärgistamise hirmu tõttu põhjustama ohvri kaebuse vastuvõtmisest keeldumist.*
- (10) Kuriteoohvrile antav teave peaks olema piisavalt üksikasjalik tagamaks, et ohvrise suhtutakse lugupidamisega, ning võimaldamaks tal teha teadlikke otsuseid kriminaalmenetluses osalemise kohta § . Seetõttu on kuriteoohvri jaoks eriti oluline teave menetluse hetkeseisu § kohta. Samuti on oluline teave, millele tuginedes saab kuriteoohver otsustada, kas taotleda kriminaalasja menetlemisest loobumise otsuse läbivaatamist. *Kui puuduvad konkreetsed nõuded, võib ohvrile teavet anda suuliselt või kirjalikult, sealhulgas elektrooniliste vahenditega.*
- (10a) *Ohvrile antav teave tuleks edastada ohvri poolt pädevale asutusele antud viimasele teadaolevale postiaadressile või elektroonilistele kontaktandmetele. Erandjuhtudel, näiteks seoses asjaga seotud ohvrite suure arvuga, võib teavet anda pressi, pädeva asutuse ametliku kodulehekülje või muu sarnase teabekanali kaudu.*
- (10b) *Lükkmesriikidel ei peaks olema teabe andmise kohustust, kui selle teabe avaldamine võiks mõjutada kohtuasja nõuetekohast menetlemist või kahjustaks konkreetse kohtuasja menetlemist või isiku huve, või kui liikmesriik leiab, et see on vastuolus tema oluliste julgeolekuhuvidega.*
- (10c) *Asjaomased pädevad asutused peaksid tagama, et ohvrid saavad ajakohastatud kontaktandmed teabevahetuseks oma kohtuasja teemal, välja arvatud juhul, kui ohver on avaldanud soovi sellist teavet mitte saada.*

- (10d) *Viidet otsusele seoses õigusega saada teavet ning kirjalikku ja suulist tõlget tuleks käsitada vaid viitena süü tuvastamisele või kriminaalmenetluse lõpetamisele muul viisil. Sellise otsuse põhjendused tuleks kuriteoohvrile edastada kas kõnealust otsust sisaldava lahendi koopiana või põhjenduste lühikokkuvõttena.*
- (10e) *Õigus saada teavet ohvri suhtes toime pandud kuriteo kohta esitatud kaebusest tuleneva kohtuistungi toimumise aja ja koha kohta kehtib ka teabele kohtuasjas tehtud otsuse edasikaebamisega seotud kohtuistungi toimumise aja ja koha kohta.*
- (10f) *Kuriteoohvrile tuleks anda konkreetset teavet kuriteo toimepanija vabastamise või põgenemise kohta, kui ta on seda taotlenud, vähemalt neil juhtudel, kui esineb kuriteoohvrile kahju tekitamise oht või kui kuriteoohvrile kahju tekitamise oht on kindlaks tehtud, välja arvatud juhul, kui on kindlaks tehtud oht, et selle teabe edastamine tekitaks kahju kuriteo toimepanijale. Kui on kindlaks tehtud oht, et teatamise tulemusel tekitatakse kuriteo toimepanijale kahju, peaks pädev asutus asjakohaseid toiminguid kindlaks määrates arvesse võtma kõiki riske. Viide ohvrile kahju tekitamise kindlakstehtud ohule peaks hõlmama selliseid asjaolusid nagu kuriteo raskusaste või laad ja kättemaksu oht. Seetõttu ei tuleks seda kohaldada nende olukordade suhtes, kus on toimunud pisikuriteod ning ohvrile kahju tekitamise võimalus on väike.*
- (10g) *Ohvrid peaksid saama teavet õiguse kohta otsus kuriteo toimepanija vabastada edasi kaevata, kui selline õigus on siseriiklikus õiguses olemas.*

■

- (12) Õigusemõistmine ei saa olla tõhus, kui kuriteoohver ei saa selgitada tema suhtes toime pandud kuriteo asjaolusid ega pädevale asutusele arusaadaval viisil tõendeid esitada. Sama oluline on tagada, et kuriteoohvrise suhtutakse austusega ja et tal on võimalik oma õigusi teostada. **Vastavalt kuriteoohvri rollile asjaomases kriminaalõigussüsteemis** tuleks kuriteoohvri ülekuulamisel ja tema **aktiivse** osavõtu puhul kohtuistungist seetõttu alati tagada tasuta suuline tõlge. Kriminaalmenetluse muudes aspektides võib vajadus suulise ja kirjaliku tõlke järele varieeruda sõltuvalt konkreetsetest küsimustest, kuriteoohvri **rollist** ja sellest, mil määral ta kriminaalmenetluses osaleb ja millised eriõigused tal on. Sellistel juhtudel tuleb suuline ja kirjalik tõlge tagada ainult ulatuses, mis on vajalik kuriteoohvrile tema õiguste teostamiseks.
- (12a) **Ohvril peaks olema võimalus vaidlustada siseriikliku õiguse menetluste kohaselt otsus, mille kohaselt ei ole suuline või kirjalik tõlge vajalik. See õigus ei tähenda, et liikmesriigid oleksid kohustatud looma eraldi mehhanismi või kaebuste esitamise menetluse, mille kaudu sellist otsust võib edasi kaevata, ja see ei peaks pikendama tarbetult kriminaalmenetlust. Otsuse sisemisest läbivaatamisest peaks piisama.**
- (12b) **Asjaolu, et ohver räägib ainult haruldast keelt, ei peaks iseenesest olema aluseks otsusele, et suuline või kirjalik tõlge pikendaks tarbetult kriminaalmenetlust.**
- (13) **Abiteenused** peaksid olema kättesaadavad alates hetkest, **mil ametiasutused ohvrist teada saavad, ja** kogu kriminaalmenetluse kestel ning **asjakohase ajavahemiku jooksul** pärast menetlust vastavalt ohvri vajadustele **ja käesoleva direktiiviga ette nähtud õigustele**. Ohvriabiteenuseid tuleks osutada eri viisidel, ilma ülemääraste formaalsusteta ja piisavalt suures piirkonnas, et kõigil kuriteoohvritel oleks teenustele juurdepääs. **Ohvrid, kes on kannatanud olulist kahju seoses kuriteo raskuse ja tõsidusega,** võivad vajada spetsialiseeritud abiteenuseid ■ .

(13a) Kõige haavatavamad või eriti raskes olukorras olevad isikud, näiteks isikud, kes kannatavad lähisuhetes korduvat vägivalda, soolise vägivalda ohvrid või isikud, kes langevad muud liiki kuritegude ohvriks liikmesriigis, kus nad ei ole kodanikud ega elanikud, vajavad spetsialiseeritud abiteenuseid ja õiguskaitset. Spetsialiseeritud abiteenused peaksid põhinema ühtsel ja suunatud lähenemisviisil, milles tuleks eriti arvesse võtta ohvrite erivajadusi, kuriteo tagajärjel kannatatud kahju raskust, samuti suhet ohvrite, kuriteo toimepanijate, laste ja nende laiema sotsiaalse keskkonna vahel. Ohvri jaoks kuriteo tagajärjel saadud võimalikust kahjust ja traumast taastumise ning nende ületamise toetamisel olulist rolli mängivate talituste ja nende personali peamine ülesanne peaks olema ohvrite teavitamine nende käesoleva direktiiviga hõlmatud õigustest ja kaasaaitamine sellele, et ohvrid saaksid teha otsuseid toetavas keskkonnas, kus neid koheldakse väärilt, austavalt ja viisakalt. Selliste eritalituste poolt pakutavate abiteenuste liigid võivad muu hulgas hõlmata varjupaiga või ohutu eluaseme pakkumist, kiireloomulise meditsiiniabi pakkumist, suunamist meditsiinilisele ja kohtumeditiinilisele läbivaatusele tõendite saamiseks vägistamise ja seksuaalse väärkohtlemise korral, lühi- ja pikaajalist psühholoogilist nõustamist, traumaabi, õigusnõustamist, juurdepääsu õiguslasele kaitsele ning eriteenuseid lastele kui otsestele või kaudsetele ohvritele. Ohvriabiteenistustelt ei saa eeldada, et nad pakuksid ise laiaulatuslikke spetsialiseeritud ja professionaalsete erialaste teenuseid. Vajadusel peaksid ohvriabiteenistused toetama ohvreid olemasolevate professionaalsete abiteenuste pakkujate (näiteks psühholoogide) poole pöördumisel.

(14) Kuigi abiteenuste osutamine ei tohiks sõltuda sellest, kas kuriteoohver esitab kuriteokaebuse pädevale asutusele, nagu politsei, on sellistel asutustel tihti parimad võimalused teavitada kuriteoohvreid abiteenuste olemasolust. Seetõttu soovitatakse liikmesriikidel luua sobivad tingimused kuriteoohvrite suunamiseks ohvriabiteenuste osutajate juurde, tagades muu hulgas, et võimalik oleks järgida andmekaitseõudeid ja et neid järgitakse. Korduvat suunamist tuleks vältida.

(14a) Kuriteoohvrite õigust anda selgitusi tuleks pidada tagatuks ka juhul, kui nad võivad anda ütlusi või selgitusi kirjalikus vormis.

- (14b) *Lapsohvri õigust anda kriminaalmenetluses ütlusi ei tohiks välistada vaid selle põhjal, et ohver on laps või lapsealine.*
- (15) *Õigust taotleda kriminaalmenetlusest loobumise otsuse läbivaatamist kohaldatakse otsuste suhtes, mille on teinud prokurörid, uurimist teostavad kohtunikud või õiguskaitseasutused, näiteks politseiametnikud, kuid mitte kohtute poolt tehtud otsuste suhtes. Kui kriminaalasja menetlemisest loobumise otsus vaadatakse läbi, peaks otsuse läbi vaatama algse otsuse teinud isikust või asutusest erinev isik või asutus, välja arvatud juhul, kui esialgse kriminaalmenetlusest loobumise otsuse tegi kõrgeim prokuratuuriasutus, kelle otsuse läbivaatamine ei ole võimalik; sel juhul võib läbivaatamise teostada seesama asutus. Õigus taotleda kriminaalmenetlusest loobumise otsuse läbivaatamist ei puuduta erimenetlusi, nagu menetlused parlamendi- või valitsuselikemete vastu seoses nende ametipositsiooni kasutamisega.*
- (15a) *Menetluse lõpetamise otsus peaks hõlmama ka olukordi, kus prokurör otsustab süüdistusest loobuda või menetlust mitte jätkata.*
- (15b) *Prokuröri otsus, mille tulemuseks on asja kohtuväline lahendamine ja mis seega menetluse lõpetab, peaks kaotama kuriteoohvri õiguse taotleda kriminaalmenetlusest loobumise otsuse läbivaatamist üksnes juhul, kui sellise lahendiga kehtestatakse hoiatus või kohustus.*

(16) Taastava õigusemõistmise teenused, nagu lepitus ohvri ja teo toimepanija vahel, pere ja lähikondlaste nõustamine ja kogukondlik karistuse määramine, võivad olla kuriteoohvrile suureks abiks, kuid selliste teenuste osutamisel tuleb vältida edasist viktimizeerimist. Selliste teenuste osutamisel tuleks eelkõige arvesse võtta kuriteoohvri huve ja vajadusi, leevendada talle osaks saanud kahju ja vältida edasise kahju tekkimist. Taastava õigusemõistmise protsessi algatamisel ja läbiviimisel tuleks arvesse võtta selliseid asjaolusid nagu **kuriteo liik, laad ja raskus, järgnenud trauma raskus, ohvri füüsilise, seksuaalse või psühholoogilise puutumatus** **korduv rikkumine**, jõudude ebavõrdsus kuriteoohvri ja kurjategija vahel, kuriteoohvri vanus, küpsus ja vaimsed võimed, mis võivad piirata või vähendada tema võimet teadlikult otsustada ja võivad osutada takistuseks taastava õigusemõistmise protsessis tema jaoks positiivse tulemuse saavutamisel. **Mitteavaliku** arutluse abil teostatav protsess peaks üldiselt jääma konfidentsiaalseks, kui pooled teisiti kokku ei lepi **või juhul, kui see on liikmesriigi õigusaktide kohaselt vajalik ülekaaluka avaliku huvi tõttu**. Teatavad tegurid, nagu taastava õigusemõistmise protsessi jooksul tehtud ähvardused **või igasugune vägivald**, võidakse avaliku huvi tõttu tunnistada avalikustamist vajavateks.

(16a) **Kuriteoohvrid ei peaks kandma kriminaalmenetluses osalemise kulusid. Liikmesriikidel tuleb hüvitada üksnes vajalikud kulutused, kuid nad ei pea hüvitama kuriteoohvrile õiguskulusid. Liikmesriigid võivad siseriikliku õigusega kindlaks määrata maksmise tingimused, nagu hüvitise nõudmise tähtajad, päevarahade ja reisikulude standardmäärad ning kaotatud sissetulekute hüvitamise maksimumsummad ühe päeva kohta. Õigust saada kriminaalmenetluses kulude eest hüvitist ei tohiks seostada olukorraga, kus kuriteoohver teeb kuriteo kohta avalduse. Kulused on vaja hüvitada üksnes selles ulatuses, mis on seotud kuriteoohvri kohustusega või pädevate asutuste poolt talle esitatud nõudega menetlusel kohal viibida ja selles aktiivselt osaleda.**

- (16b) *Vara, mida saab tagastada ja mis kriminaalmenetluse käigus on arestitud, tuleks kuriteoohvrile tagastada võimalikult kiiresti, välja arvatud erakorraliste asjaolude puhul, nagu omandiõiguse vaidlustamine, ebaseaduslik valdus või ebaseaduslik omand. Vara tagastamine ei tohiks piirata selle õiguspärast kinnipidamist muude kohtumenetluste läbiviimise eesmärgil.*
- (16c) *Õigust kuriteo toimepanijalt hüvitise saamise otsusele ja asjakohast kohaldatavat menetlust tuleks kohaldada ka ohvrite puhul, kes elavad muus liikmesriigis, kui liikmesriik, kus kuritegu toimus.*
- (16d) *Käesolevas direktiivis sisalduv kaebuste edastamise kohustus ei tohiks mõjutada liikmesriikide pädevust menetlust algatada ning see ei piira nõukogu 30. novembri 2009. aasta raamotsuses 2009/948/JSK (kohtualluvuskonfliktide vältimise ja lahendamise kohta kriminaalmenetluses)³ sätestatud kohtualluvuse kollisiooninormide kohaldamist, sealhulgas teabe vahetamise kohta.*
- (16e) *Kui ohver on lahkunud kuriteo toimumise liikmesriigist, ei peaks see liikmesriik enam olema kohustatud pakkuma abi, tuge ja kaitset, välja arvatud seoses sellega, mis on otseselt seotud selle riigi poolt kõnealuse kuriteo suhtes läbiviidava kriminaalmenetlusega, nagu erikaitsemeetmed kohtumenetluse ajal. Ohvri elukohaliikmesriik peaks pakkuma abi, tuge ja kaitset, mida ohver vajab taastumiseks.*
- (16f) *Ohvrite ja nende pereliikmete turvalisuse ja väärkuse kaitsmiseks kättemaksu, hirmutamise, korduva või edasise viktimizeerimise eest peaksid olema kättesaadavad sellised meetmed nagu ajutine kohtumäärus või lähenemiskeeld.*
- (16g) *Ohtu, et kuriteo toimepanija ohvrit edasi viktimizeerib, ja ohtu, et viktimizeerimine toimub kriminaalmenetluses osalemise tagajärjel, tuleks vähendada, koordineerides menetlust nii, et kuriteoohvreid koheldakse austusega ja et neil tekiks usaldus ametiasutuste vastu. Kuriteoohvri kontaktid õiguskaitseasutustega peaksid olema nii sujuvad kui võimalik ja ohver ei peaks õiguskaitseasutustega suhtlema rohkem kui menetluse jaoks absoluutselt vajalik, näiteks tuleks ülekuulamised videosalvestada*

---

¹³ ELT L 328, 15.12.2009, lk 42.

ja kasutada videosalvestisi kohtus. Õigusala töötajatel peaks olema võimalik kasutada mitmesuguseid eri meetmeid, et vältida kohtumenetluse ajal kuriteoohvrile tekkivat pinget, eelkõige pinget, mis tekib silmside tagajärjel õiguserikkuja, tema perekonna, temaga seotud isikute või üldsuse esindajatega. Selleks julgustatakse liikmesriike kehtestama eriti kohtuhoonetes ja politseijaoskondades teostatavaid ja praktilisi meetmeid, et seal oleks võimalik sisse seada sellised mugavusteenused nagu kuriteoohvritele eraldi sissepääsud, ooteruumid jne. Lisaks peaksid liikmesriigid, nii palju kui võimalik, kavandama kriminaalmenetlust nii, et kokkupuudet kuriteo toimepanija ning ohvri ja tema pereliikmete vahel välditaks, näiteks kutsudes ohvri ja kuriteo toimepanija kohtuistungitele erinevatel aegadel.

- (16h) *Kuriteoohvri eraelu puutumatus kaitse võib olla tõhusaks abinõuks edasise viktimizeerimise ärahoidmisel; selle saavutamiseks võib kasutada erinevaid meetmeid, sealhulgas kuriteoohvri isikut ja asukohta käsitleva teabe mitteavaldamist või sellise teabe piiratud avaldamist. Lapsohvrite puhul on eraelu puutumatus kaitse, sealhulgas lapse nime mitteavaldamine, eriti tähtis. Siiski võib esineda olukordi, kus teabe avalikustamine või isegi laiaulatuslik avaldamine võib lapse jaoks erandlikult kasulik olla, näiteks juhul, kui laps on röövitud. Ohvrite ja nende pereliikmete eraelu ning kujutiste kaitseks võetud meetmed peaksid alati olema kooskõlas Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artiklitega 6 ja 10, mis käsitlevad õigust õiglasele kohtumõistmisele ja sõnavabadust.*
- (17) *Mõni ohver on kriminaalmenetluse ajal eriti suures teiseses ja korduva viktimizeerimise ohus ■ . Sellised ohud tulenevad ■ üldiselt ohvri isikuomadustest, kuriteo liigist või laadist ja kuriteo asjaoludest. Neid ohte saab tõhusalt kindlaks teha ainult individuaalse hindamisega, mis tuleks esimesel võimalusel läbi viia. Selline hindamine tuleks läbi viia kõigi ohvrite puhul, et kindlaks teha, kas neid ohustab edasine viktimizeerimine ja milliseid erilisi kaitsemeetmeid nad vajavad.*

- (18) *Individuaalse* hindamise puhul tuleks **■** arvesse võtta *selliseid ohvri isikuomadusi nagu* vanus, sugu ja sooline identiteet *või väljendumine*, **■** tervislik seisund, puue, *elaniku staatus*, suhtlemisraskused, suhe *kuriteo toimepanijaga* või sõltumine temast, eelnev kokkupuutumine kuritegevusega, kuriteo liik või laad *või kuriteo asjaolud*, nagu vihakuritegu, *eelarvamuskuritegu või kuritegu, mis on toime pandud diskrimineerimise ajendil, seksuaalvägivald, vägivald lähisuhetes, kus kuriteo toimepanija oli kontrollivas seisundis, ohvri elukoht kõrge kuritegevuse tasemega või kuritegelike jõukude kontrollitavas piirkonnas* või asjaolu, et ohver on välismaalane.
- (18a) *Inimkaubanduse, terrorismi, organiseeritud kuritegevuse, lähisuhetes toimuva vägivalla, seksuaalvägivalla, seksuaalse ärakasutamise, soolise vägivalla ja vihakuritegude ohvrid, puudega ohvrid ja lapsohvrid kogeavad tihti teisest või korduvat viktimizeerimist või hirmutamist. Erilist tähelepanu tuleks pöörata selle hindamisele, kas selliseid ohvreid ohustab edasine viktimizeerimine, ja peaks saama kindlalt eeldada, et need ohvrid saavad erelistest kaitsemeetmetest kasu.*
- (19) Kui on kindlaks tehtud, et kuriteoohver kuulub *teisele ja korduva viktimizeerimise või hirmutamise ees* kaitsetute kuriteoohvrite hulka, tuleks talle kriminaalmenetluse ajal pakkuda asjakohaseid kaitsemeetmeid. Selliste meetmete täpne laad **■** tuleks kindlaks määrata individuaalse hindamise tulemusel, *võttes arvesse ohvri soove. Selliste meetmete ulatus tuleks kindlaks määrata, ilma et see piiraks kaitse õigusi* ja kooskõlas kohtu kaalutusõigust käsitlevate eeskirjadega. Kui kuriteoohver väljendab muret ja hirmu seoses kriminaalmenetlusega, peaks see olema kaitsemeetmete kohaldamise üle otsustamisel määrava tähtsusega.
- (19a) *Esmased operatiivvajadused ja piirangud võivad muuta võimatuks näiteks selle tagamise, et ohvrit küsitleb alati üks ja sama politseiametnik; selliste piirangute näideteks on haigus, rasedus- ja sünnituspuhkus või vanemapuhkus. Lisaks võivad küsitlemiseks spetsiaalselt ette nähtud ruumid mitte olla kättesaadavad remondi vms tõttu. Selliste operatiiv- või praktiliste piirangute korral võib olla võimatu võtta juhtumipõhiselt individuaalse hindamise järel ette nähtud erimeetmeid.*

- (23) Kui vastavalt käesolevale direktiivile tuleks lapsele määrata eestkostja ■ või esindaja, siis võib neid ülesandeid täita üks ja seesama isik või juriidiline isik, institutsioon või asutus.
- (24) Kriminaalmenetlusesse **kaasatud** ametnikel, kes **võivad** tõenäoliselt ohvritega **isiklikult** kokku puutuda, peaks olema võimalik saada asjakohast sissejuhatavat ja jätkukoolitust tasemel, mis on nende ohvritega kokkupuutumise seisukohast asjakohane, **et nad oleksid võimelised kindlaks tegema ■ ohvrid ja nende vajadused ning käsitlema neid mõistval, austaval, professionaalsel ja mittediskrimineerival viisil. Õigusala töötajad, kes osalevad tõenäoliselt ohvrite eriliste kaitsevajaduste ja vajalike erikaitsemeetmete väljaselgitamiseks korraldatavas individuaalses hindamises, peaksid saama eriväljaõpet sellise hindamise läbiviimise kohta. Liikmesriigid peaksid tagama, et sellise väljaõppe nõue kehtiks politsei- ja kohtuasutuste töötajate suhtes. Samuti tuleks toetada juristide, prokuröride ja kohtunike ning ohvriabi ja taastava õiguse mõistmise teenuste osutajate väljaõpet. See nõue peaks hõlmama väljaõpet konkreetsete talituste kohta, kuhu ohvrid tuleks suunata, või erikoolitust, kui nende töö on suunatud erivajadustega ohvritele, ja vajadusel asjakohast psühholoogilist väljaõpet. Kui see on asjakohane, peaksid sellised koolitused olema sootundlikud. Liikmesriikide koolitusala tegevust tuleks täiendada nõukogu 10. juuni 2011. aasta resolutsiooni kohaselt suuniste, soovitude ja parimate tavade vahetamisega.**

(25) Liikmesriigid peaksid ergutama kodanikuühiskonna organisatsioonide tegevust ja tegema nendega tihedat koostööd, sealhulgas tunnustatud ja aktiivsete valitsusväliste organisatsioonidega, kes töötavad kuriteoohvritega, eeskätt poliitiliste algatuste koostamisel, teavitus- ja teadlikkuse suurendamise kampaaniates ning teadus- ja haridusprogrammides, koolituste korraldamisel ning kuriteoohvritele suunatud toetus- ja kaitsemeetmete mõju järelvalvel ja hindamisel. *Selleks, et kuriteoohvrid saaksid piisavalt tähelepanu, tuge ja kaitset, peaksid riiklikud teenistused töötama koordineeritult ja osalema kõigil haldustasanditel – liidu, riigi, piirkonna ja kohalikul tasandil. Ohvritel tuleks aidata leida õiged asutused ja nende poole pöörduda, et vältida korduvat suunamist. Liikmesriigid peaksid kaaluma mitut asutust hõlmavate talituste loomist, järgides ühtse kontaktpunkti või nn ühe akna süsteemi, kus käsitletakse kriminaalmenetlusse kaasatud ohvri mitmeid vajadusi, sealhulgas vajadust saada teavet, tuge, abi, kaitset ja hüvitust.*

(25a) *Selleks, et julgustada ja toetada kuritegudest teatamist ning võimaldada ohvritel väljuda korduva viktimizeerimise ringist, on oluline, et ohvritele oleksid kättesaadavad usaldusväärsed abiteenused ning et pädevad asutused oleksid valmis reageerima ohvrite kuriteoteadetele austaval, hoolival, võrdsel ja professionaalsel viisil. See võib suurendada ohvrite usaldust kriminaalõigussüsteemi vastu ja vähendada teatamata kuritegude arvu. Õigusala töötajad, kes võivad tõenäoliselt saada ohvritelt kuritegude kohta kaebusi, on saanud asjakohase väljaõppe kuritegudest teatamise toetamiseks, ning kasutusele tuleb võtta meetmed, mis võimaldavad kuritegudest teatamist kolmandate isikute, sealhulgas kodanikuühiskonna organisatsioonide poolt. Kaebuste esitamiseks peaks olema võimalik kasutada selliseid kommunikatsioonitehnoloogiaid nagu e-post, videosalvestised ja internetipõhised elektroonilised ankeedid.*

- (25b) *Käesoleva direktiiviga hõlmatud ohvrite õiguste alal peetakse poliitikakujundamise oluliseks osaks süstemaatilist ja piisavat andmete kogumist. Selleks, et hõlbustada käesoleva direktiivi kohaldamist, peaksid liikmeriigid edastama komisjonile asjakohased andmed, mis on seotud kuriteoohvriteid käsitlevate siseriiklike menetluste kohaldamisega, sealhulgas vähemalt teatatud kuritegude arv, liik ja laad ning kui sellised andmed on olemas, siis ohvrite arv, nende vanus ja sugu. Asjaomased statistilised andmed võivad sisaldada kohtuandmeid, mis on talletatud kohtuasutuste või õiguskaitseorganite poolt, ning vastavalt võimalustele haldusandmeid, mis on koostatud tervishoiu- ja sotsiaalteenistuste, riiklike ja valitsusväliste ohvriabi ja taastava õigusemõistmisega tegelevate organisatsioonide ja teiste organisatsioonide poolt, kes töötavad kuriteoohvritega. Kohtuandmed võivad sisaldada teavet teatatud kuritegude kohta, juhtumite arvu kohta, mille puhul on läbi viidud uurimine ja kohtumenetlus ning tehtud süüdimõistev otsus. Teenustepõhised haldusandmed võivad vastavalt võimalustele sisaldada andmeid selle kohta, kuidas ohvrid kasutavad valitsusasutuste ning riiklike ja eraõiguslike abiorganisatsioonide osutatud teenuseid, näiteks selliste ohvrite arvu, kelle politsei on suunanud ohvriabiteenistustesse, kes taotlevad abi, kes saavad või ei saa abi või taastava õigusemõistmise teenuseid.*
- (26) Kuna käesoleva direktiivi eesmärki, milleks on kuriteoohvrite õiguste ning neile pakutava toe ja kaitse miinimumnõuete kehtestamine, ei saa piisavaal määral saavutada liikmesriikide ühepoolse tegutsemise kaudu ei riiklikul, piirkondlikul ega kohalikul tasandil, vaid selle ulatuse ja võimalike mõjude tõttu on seda parem saavutada Euroopa Liidu tasandil, võib EL vastu võtta meetmeid vastavalt Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttele. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.

- (27) Käesoleva direktiivi rakendamisel töödeldavaid isikuandmeid tuleks kaitsta vastavalt nõukogu 27. novembri 2008. aasta raamotsusele 2008/977/JSK (kriminaalasjades tehtava politsei- ja õiguslase koostöö raames töödeldavate isikuandmete kaitse kohta) ja vastavalt põhimõtetele, mis on sätestatud Euroopa Nõukogu 28. jaanuari 1981. aasta konventsioonis üksikisikute kaitse kohta isikuandmete automatiseeritud töötlemisel, mille on ratifitseerinud kõik liikmesriigid.
- (28) Käesolev direktiiv ei mõjuta muude *liidu* õigusaktide sätteid, milles käsitletakse *teatavate kuriteohvrite, näiteks inimkaubanduse, laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise ning lapsporno ohvrite* erivajadusi sihipärasemalt ja põhjalikumalt.
- (29) Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukohta (vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) käsitleva protokolli artikli 3 kohaselt teatasid Ühendkuningriik ja Iirimaa oma soovist osaleda käesoleva direktiivi vastuvõtmisel ja kohaldamisel.
- (30) Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud Taani seisukohta käsitleva protokolli artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva direktiivi vastuvõtmisel ■ ja see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

1. peatükk

SISSEJUHTAVAD SÄTTED

Artikkel 1

Eesmärgid

1. Käesoleva direktiivi eesmärk on tagada, et **artiklis 2 määratletud** kuriteoohvrid saavad asjakohast **tuge ja** kaitset ning et neil on võimalik osaleda kriminaalmenetluses.

*Liikmesriigid tagavad, et ohvrite staatust tunnustatakse ning et neisse suhtutakse lugupidavalt, viisakalt, **individuaalselt**, professionaalselt ning **mittediskrimineerivalt** kõigis kokkupuudetes ohvriabiteenuseid ja taastava õigusemõistmise teenuseid osutavate asutuste ning kõikide kriminaalmenetluse raames tegutsevate pädevate asutustega. Käesoleva direktiiviga ette nähtud õigused kehtivad ohvritele ilma nende vahel diskrimineerimata, kaasa arvatud seoses nende elanikustaatusega.*

2. *Liikmesriigid tagavad, et lapsohvrite puhul võetakse käesoleva direktiivi kohaldamisel arvesse esmajärjekorras lapse parimaid huve ja seda hinnatakse individuaalselt. Suhtluses kasutatakse alati lapsesõbralikku lähenemisviisi, võttes vajalikul määral arvesse lapse vanust, küpsusastet ning lapse arvamusi, vajadusi ja muresid. Last ja tema esindajat, kui selline on olemas, teavitatakse meetmetest või õigustest, mis on konkreetselt suunatud lapse õiguste tagamisele.*

Artikkel 2

Mõisted

1. Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) „kuriteoohver” –

- i) füüsiline isik, kes on kannatanud kahju, sealhulgas füüsilise või vaimse tervise kahjustusi, hingelist valu või varalist kahju, mille on otseselt põhjustanud kuritegu;
- ii) sellise isiku pereliige, kelle surma kuritegu *otseselt* põhjustas, *ja kes on selle tulemusel kahju kannatanud*;

b) „pereliige” – kuriteoohvri abikaasa; *isik, kes elab koos ohvriga ja on temaga kindlas ja lähedases suhtes, mis on püsiv ja pidev, ning omab temaga ühist majapidamist*; ohvri lähisugulased, *õed-vennad* ja ülalpeetavad;

■

e) „taastava õigusemõistmise teenused” – *mis tahes protsess, mis võimaldab ohvri ja kuriteo toimepanijal oma vabal tahtel aktiivselt osaleda kuriteost tingitud probleemide lahendamises, kasutades erapooletu kolmanda isiku abi*;

f) „laps” – alla 18 aasta vanune isik.

■

2. *Lükkmesriigid võivad kehtestada menetlusi, et*

a) *iga juhtumi konkreetseid asjaolusid arvestades piirata nende pereliikmete arvu, kes võivad käesoleva direktiiviga sätestatud õigustele tugineda; ning*

b) *juhtudel, mis kuuluvad artikli 2 lõike 1 punkti a alapunkti ii kohaldamisalasse, määrata kindlaks, millistel pereliikmetel on käesoleva direktiiviga sätestatud õiguste teostamisel eesõigus.*

2. peatükk

TEAVITAMINE JA ABITEENUSED

Artikkel 2a

Õigus mõista ja olla mõistetud

- 1. Liikmesriigid võtavad asjakohaseid meetmeid, et aidata kuriteoohvritel saada pädevatest asutustest aru alates esimesest kokkupuutest ja kõigi vajalike kontaktide puhul, mis neil on nende asutustega kriminaalmenetluse ajal, sealhulgas aru saada teabest, mida need asutused annavad, ja aidata pädevatel asutustel kuriteoohvritest aru saada.*
- 2. Liikmesriigid tagavad, et suhtlus kuriteoohvritega toimub lihtsas ja arusaadavas keeles, kas suuliselt või kirjalikult. Sellise suhtluse puhul võetakse arvesse ohvri isikuomadusi, sealhulgas puuet, mis võivad mõjutada nende võimet aru saada või suhelda.*
- 3. Kui ohver vajab kuriteo mõju tõttu abi, et saada aru või et temast saadaks aru, lubavad liikmesriigid, et ohvrit saadab esimesel kokkupuutel pädevate asutustega tema poolt valitud isik, välja arvatud juhul, kui see on ohvri huvidega vastuolus või mõjutaks menetluse käiku.*

Artikkel 3

Õigus saada teavet alates esimesest kokkupuutest pädeva asutusega

- 1. Selleks, et kuriteoohvrid saaksid kasutada oma käesolevas direktiivis sätestatud õigusi, tagavad liikmesriigid, et kuriteoohvritele antakse põhjendamatute viivitusteta alates esimesest kokkupuutest **pädeva** asutusega järgmist teavet:*
  - a) teave selle kohta, milliseid abiteenuseid võib kuriteoohver saada ja kelle poole pöörduda, kaasa arvatud vajadusel asjakohane teave juurdepääsu kohta meditsiinilisele toele, eriarstide toele, sealhulgas psühholoogilisele toele, ja alternatiivsele majutusele;*

- I**
- d) teave kuriteokaebuse *esitamise menetluste kohta* ja selle kohta, milline on kuriteoohvri roll seoses selliste menetlustega;
  - e) teave selle kohta, kuidas ja mis tingimustel kuriteoohvritele kaitset (*sealhulgas kaitsemeetmeid*) pakutakse;
  - f) teave selle kohta, *kuidas ja mis tingimustel võib* saada õigusnõustamist, tasuta õigusabi või mis tahes muud liiki nõustamist;
  - g) teave selle kohta, *kuidas ja mis tingimustel kuriteoohvritel on võimalik saada hüvitist*;
  - ga) *teave selle kohta, kuidas ja mis tingimustel on kuriteoohvritel õigus saada suulise ja kirjaliku tõlke teenust*;
  - h) kui nad elavad liikmesriigis, *mis on erinev liikmesriigist, kus kuritegu toime pandi, siis* teave *erimeetmete, menetluste või korralduste kohta, mis on kättesaadavad, et kaitsta kuriteoohvrite huve liikmesriigis, kus toimub kokkupuude*;
  - i) teave kõikide kaebuse esitamise menetluste kohta juhul, kui *kriminaalmenetluse raames tegutsev pädev asutus* ei austa kuriteoohvri õigusi;
  - j) *kontaktandmed, kuhu pöörduda teabe vahetamiseks enda suhtes toime pandud kuriteo menetlemise kohta*;
  - ja) *teave kättesaadavate taastava õigusemõistmise teenuste kohta*;
  - jb) *teave selle kohta, kuidas ja mis tingimustel võidakse hüvitada kulusid, mis tekivad kuriteoohvri osalemisest kriminaalmenetluses.*

2. *Selle teabe ulatus või üksikasjad võivad olenevalt ohvri konkreetsetest vajadustest ja isiklikest asjaoludest ning kuriteo liigist või laadist olla mitmesugused. Täiendavaid üksikasju võidakse esitada ka hilisemates etappides, olenevalt ohvri vajadustest ja selle teabe asjakohasusest menethuse eri staadiumides.*

Artikkel 3a

Kuriteoohvri õigus kuriteokaebuse esitamisel

1. *Liikmesriigid tagavad, et kuriteoohver saab liikmesriigis pädevale ametiasutusele esitatud ametliku kuriteokaebuse kättesaamise kohta kirjaliku kinnituse, milles on esitatud kuriteoga seotud põhilised elemendid.*
2. *Liikmesriigid tagavad, et kuriteoohvritel, kes soovivad esitada kuriteo kohta kaebuse ja kes ei räägi või ei mõista pädeva asutuse kasutatavat keelt, lubatakse esitada kaebus keeles, millest kuriteoohver aru saab, või saada vajalikku keeleabi.*
3. *Liikmesriigid tagavad, et kuriteoohver, kes ei räägi või ei mõista pädeva asutuse kasutatavat keelt, saab taotluse korral tasuta lõikes 1 sätestatud kirjaliku kinnituse tõlke sellises keeles, millest ta aru saab.*

Artikkel 4

Õigus saada teavet enda suhtes toime pandud kuriteo kohta

1. Liikmesriigid tagavad, et kuriteoohvreid teavitatakse *tarbetu viivituse*ta nende õigusest saada ■ kuriteoohvri suhtes toime pandud kuriteo kohta esitatud kaebuse tagajärjel algatatud kriminaalmenetluse kohta järgmist teavet *ja et neile antakse taotluse korral sellist teavet:*
  - a) otsus uurimist mitte algatada või see lõpetada *või kuriteo toimepanija suhtes kriminaalmenetlusest loobuda;*
  - b) *kohtuistungi toimumise aeg ja koht ning süüdistuste laad.*

1a. Liikmesriigid tagavad, et kuriteoohvreid teavitatakse kooskõlas nende rolliga asjaomases kriminaalõigussüsteemis tarbetu viivituseeta nende õigusest saada kuriteoohvri suhtes toime pandud kuriteo kohta esitatud kaebuse tagajärjel algatatud kriminaalmenetluse kohta järgmist teavet ja et neile antakse taotluse korral sellist teavet:

- a) kohtuasjas tehtud lõplik otsus ■ ;
- b) teave, mis võimaldab kuriteoohvril ■ olla kursis kriminaalmenetluse käiguga ■ , välja arvatud erandjuhtudel, kus see võib kohtuasja nõuetekohast käsitlemist negatiivselt mõjutada.

■

1b. Lõike 1 punkti -a ja lõike 1a punkti a kohaselt esitatud teave peab sisaldama kõnealuse otsuse põhjendusi või põhjenduste kokkuvõtet, välja arvatud konfidentsiaalse või vandekohtu otsuse puhul, kui siseriikliku õiguse kohaselt põhjendusi ei esitata.

1c. Ohvri soov saada või mitte saada teavet on pädevale asutusele siduv, välja arvatud juhul, kui seda teavet antakse ohvri õiguse tõttu osaleda aktiivselt kriminaalmenetluses. Liikmesriigid võimaldavad ohvritel muuta oma soovi igal ajal, mida võetakse siis arvesse.

2. Liikmesriigid tagavad, et kuriteoohvrile pakutakse võimalust, et teda *põhjemamatute viivitusteta* teavitatakse, kui teda puudutava kuriteo eest *vahistatud*, kohtu alla antud või karistust kandev isik vabastatakse *või põgeneb kinnipidamiskohast*. *Lisaks teavitatakse ohvreid vabastamise või põgenemise korral nende kaitseks võetud asjakohastest meetmetest.*

3. *Lõikes 2 sätestatud teave edastatakse taotluse korral kuriteoohvrile vähemalt neil juhtudel, kui võiks olla oht või on kindlaks tehtud oht, et ohvrile tekitatakse kahju, välja arvatud juhul, kui on kindlaks tehtud oht, et selle teabe edastamine tekitaks kahju kuriteo toimepanijale.*

■

Artikkel 6

Õigus suulisele ja kirjalikule tõlkele

1. Liikmesriigid tagavad, et **vastavalt kuriteohvrite rollile asjaomases kriminaalõigussüsteemis** võimaldatakse ohvritele, kes ei räägi või ei mõista asjaomases kriminaalmenetluses kasutatavat keelt, **taotluse korral** tasuta suuline tõlge **vähemalt** kriminaalmenetluse ajal uurimisasutustes ja kohtutes läbiviidava küsitlemise või ülekuulamise, sh politsei poolt küsitlemise ajal, ning et kuriteohvritele tagatakse suuline tõlge **aktiivseks** osalemiseks kohtuistungitel ja kõigil vajalikel vaheistungitel.

3. **Ilma et see piiraks kaitse õigusi ja kooskõlas kohtu kaalutusõigust käsitlevate eeskirjadega** võidakse kasutada sellist kommunikatsioonitehnoloogiat nagu videokonverents, telefon või internet, välja arvatud juhul, kui tõlgi füüsiline kohalviibimine on vajalik selleks, et kuriteohver saaks oma õigusi täielikult teostada või menetlusest aru saada.
4. Liikmesriigid tagavad, et **kuriteohvritele**, kes ei räägi või ei mõista asjaomases kriminaalmenetluses kasutatavat keelt, võimaldatakse **vastavalt kuriteohvrite rollile asjaomase kriminaalõigussüsteemi kriminaalmenetluses taotluse korral** tasuta kirjalik tõlge **neile arusaadavasse keelde** sellest teabest, **mis on neile oluline oma õiguste teostamiseks kriminaalmenetluses**, sellises ulatuses, kui see teave **ohvritele** kättesaadavaks tehakse; **selle teabe hulka kuulub vähemalt ohvri suhtes toime pandud kuriteoga seotud kriminaalmenetluse lõpetamise otsus ja kuriteohvri taotlusel kõnealuse otsuse põhjendused või nende lühikokkuvõte, välja arvatud konfidentsiaalsete otsuste või vandekohtu otsuste puhul, kui siseriikliku õiguse kohaselt põhjendusi ei esitata.**

- 4a. **Liikmesriigid tagavad, et kuriteohvrid, kellel on vastavalt artikli 4 lõikele 1 õigus saada teavet kohtuistungil aja ja koha kohta ja kes ei saa pädeva asutuse keelest aru, saavad taotluse korral selle teabe tõlke, millele neil õigus on.**

- 4b. Ei nõuta selliste oluliste dokumentide lõikude tõlkimist, mis ei ole asjakohased selleks, et võimaldada ohvril osaleda aktiivselt kriminaalmenetluses. Ohvrid võivad teha põhjendatud taotluse dokumendi oluliseks tunnistamiseks.*
- 4c. Erandina lõigetes 1, 3 ja 4 sätestatud üldeeskirjadest võib kirjaliku tõlke asemel teha käesolevas artiklis viidatud oluliste dokumentide suulise tõlke või suulise kokkuvõtte tingimusel, et niisuguse suulise tõlke või suulise kokkuvõttega ei mõjutata menetluse õiglust.*
5. Liikmesriigid tagavad, *et pädev asutus hindab, kas ohver vajab kirjalikku tõlget ja suulise tõlgi abi, nagu on sätestatud lõigetes 1 ja 4. Kuriteoohvrid võivad vaidlustada otsuse kirjalikku või suulist tõlget mitte pakkuda. Menetluseeskirjad määratakse kindlaks siseriikliku õigusega.*
- 5a. Kirjalik ja suuline tõlge, samuti kirjaliku või suulise tõlke pakkumisest keeldumise otsuse vaidlustamise läbivaatamine ei tohi kriminaalmenetlust tarbetult pikendada.*

Artikkel 7

Õigus ohvriabiteenustele

1. Liikmesriigid tagavad, et kuriteoohvritel on vastavalt nende vajadustele *enne kriminaalmenetlust, selle ajal ja asjakohase ajavahemiku jooksul pärast seda* juurdepääs tasuta konfidentsiaalsetele ohvriabiteenustele, *kes tegutsevad kuriteoohvrite huvides. Pereliikmetele antakse juurdepääs ohvriabiteenustele vastavalt nende vajadustele ning vastavalt ohvri suhtes toime pandud kuriteo tagajärjel kannatatud kahju suurusele.*
2. Liikmesriigid hõlbustavad kuriteoohvrite suunamist ohvriabiteenistustesse kuriteokaebuse vastu võtnud pädeva asutuse ja muude asjaomaste asutuste poolt.

3. Liikmesriigid **võtavad meetmeid, et luua tasuta ja** konfidentsiaalsed spetsialiseeritud abiteenistused lisaks üldistele ohvriabiteenistustele **või nende koostisosana, või võimaldades ohvrite tugiorganisatsioonidel pöörduda sellist spetsialiseeritud abi pakkuvate professionaalsete asutuste poole. Ohvritel on kooskõlas nende erivajadustega juurdepääs sellistele teenustele ning pereliikmetel on juurdepääs vastavalt nende erivajadustele ja kahju suurusele, mida nad on seoses kuriteoohvri vastu toime pandud kuriteoga kannatanud.**
- 3a. **Ohvriabiteenistused ja spetsialiseeritud abiteenistused võib asutada riiklike või valitsusväliste organisatsioonidena ning nende korraldus võib põhineda kutselisel või vabatahtlikul alusel.**
- 3b. **Liikmesriigid tagavad, et juurdepääs ohvriabiteenistustele ei sõltu sellest, kas kuriteoohver esitab pädevale asutusele kuriteo kohta ametliku kaebuse.**

Artikkel 7a

Ohvriabiteenistuste pakutav abi

1. **Ohvriabiteenistused pakuvad vastavalt artiklile 7 vähemalt järgmist:**
- a) kuriteoohvrite õigustega seotud teave, nõustamine ja tugi, sealhulgas seoses sellega, kuidas taotleda riigilt hüvitist kuriteoga tekitatud kahju eest, ja kuriteoohvri rolliga kriminaalmenetluses, kaasa arvatud kohtuistungitel osalemiseks ettevalmistumise kohta;
  - b) teave **asjakohaste** spetsialiseeritud **olemasolevate ohvriabiteenistuste kohta või ohvri** suunamine **otse selliste ohvriabiteenistuste juurde;**
  - c) emotsionaalne **ja võimaluse korral** psühholoogiline tugi;
  - d) kuriteo tagajärjel tekkinud rahaliste ja praktiliste küsimustega seotud nõustamine;

- e) *kui muud avaliku või erasektori teenistused seda ei paku, siis nõustamine kättemaksu, hirmutamise ja korduva või edasise viktimizeerimise ohu kohta ning selle kohta, kuidas seda ennetada või vältida.*
2. *Liikmesriigid julgustavad ohvriabiteenistusi pöörama erilist tähelepanu selliste kuriteoohvrite erivajadustele, kes on kannatanud olulist kahju seoses kuriteo raskuse ja tõsidusega.*
3. *Kui muud avaliku või erasektori teenistused seda ei paku, siis loovad ja pakuvad artikli 7 lõikes 3 nimetatud spetsialiseeritud abiteenistused vähemalt järgmist:*
- a) *varjupaigad või muu asjakohane ajutine majutus kuriteoohvritele, kes vajavad turvalist asukohta seoses kättemaksu, hirmutamise või korduva või edasise viktimizeerimise otsese ohuga;*
- b) *suunatud ja integreeritud abiteenused erivajadustega ohvritele, nagu seksuaalvägivalla ohvrid, soolise vägivalla ohvrid ja lähisuhetes toime pandud vägivalla ohvrid, sealhulgas traumaabi ja nõustamine.*

3. peatükk

KRIMINAALMENETLUSES OSALEMINE

Artikkel 9

Õigus anda selgitusi

1. *Liikmesriigid tagavad, et kuriteoohver võib kriminaalmenetluse käigus anda selgitusi ja esitada tõendeid. Kui selgitusi annab lapsohver, võetakse vajalikul määral arvesse lapse vanust ja küpsust.*
2. *Kord, mille kohaselt ohvrid võivad kriminaalmenetluse ajal selgitusi anda ja tõendeid esitada, määratakse kindlaks siseriikliku õigusega.*

Artikkel 10

Õigused kriminaalasja menetlemisest loobumise otsuse korral

1. Liikmesriigid tagavad, et **vastavalt kuriteoohvrite rollile asjaomases kriminaalõigussüsteemis** on kuriteoohvril õigus **ohvri suhtes toime pandud kuriteo** menetlemisest loobumise otsuse läbivaatamisele. **Sellise läbivaatamise kord määratakse kindlaks siseriikliku õigusega.**
  - 1a. **Kui siseriikliku õiguse kohaselt määratakse kuriteoohvri roll asjaomases kriminaalõigussüsteemis kindlaks alles pärast seda, kui võetakse vastu otsus algatada kuriteo toimepanija suhtes menetlus, tagab liikmesriik, et vähemalt raskete kuritegude ohvritel on õigus ohvri suhtes toime pandud kriminaalmenetlusest loobumise otsuse läbivaatamisele. Sellise läbivaatamise kord määratakse kindlaks siseriikliku õigusega.**
2. Liikmesriigid tagavad, et kuriteoohvreid **teavitatakse tarbetu viivitusega nende õigusest saada** piisavalt teavet, et otsustada, kas taotleda kriminaalmenetlusest loobumise otsuse läbivaatamist, **ja et neile antakse soovi korral sellist teavet.**
  - 2a. **Kui esialgse kriminaalmenetlusest loobumise otsuse tegi kõrgeim prokuratuuriasutus, kelle otsust ei saa siseriikliku õiguse kohaselt läbi vaadata, võib läbivaatamise teostada seesama asutus.**
  - 2b. **Lõikeid 1, 2 ja 2a ei kohaldata prokuröri otsuse suhtes kriminaalmenetlusest loobuda, kui sellise otsuse tulemuseks on asja kohtuväline lahendamine ja kui siseriiklikus õiguses on selline võimalus ette nähtud.**

Artikkel 11

Õigus tagatistele seoses ■ taastava õigusemõistmise teenustega

1. Liikmesriigid **võtavad meetmeid** kuriteohvri kaitseks hirmutamise ja edasise viktimiseerimise eest ■ taastava õigusemõistmise teenuste osutamisel, **kui selliseid teenuseid kasutatakse. Selliste meetmetega tagatakse, et kuriteohvril, kes otsustab osaleda taastava õigusemõistmise protsessis, on juurdepääs turvalistele ja pädevatele taastava õigusemõistmise teenustele ja need** hõlmavad vähemalt järgmist:
  - a) ■ taastava õigusemõistmise teenuseid kasutatakse ainult juhul, kui see on kuriteohvri huvides, **võttes arvesse turvakaalutlusi**, ning kuriteohvri vabal ja teadlikul nõusolekul; nõusoleku võib igal ajal tagasi võtta;
  - b) enne, kui kuriteohver nõustub osalema taastava õigusemõistmise protsessis, antakse talle kogu erapooletu teave protsessi, selle võimalike tulemuste ja võimaliku kokkuleppe rakendamise järelevalve korra kohta;
  - c) ■ kuriteo toimepanija **peab olema omaks võtnud peamised süüteo asjaolud**;
  - d) kokkuleppe sõlmimine peaks olema vabatahtlik ja kokkulepet **võiks** kriminaalmenetluse jätkumisel arvesse **võtta**;
  - e) ■ taastava õigusemõistmise protsessi käigus toimuv arutelu, mis ei toimu avalikult, on konfidentsiaalne ja seda ei avaldata hiljem, välja arvatud poolte nõusolekul või juhul, kui see on liikmesriigi õigusaktide kohaselt vajalik ülekaaluka avaliku huvi tõttu.
2. Liikmesriigid hõlbustavad **selliste meetmete võtmiseks sobivate** juhtumite suunamist ■ taastava õigusemõistmise teenuste osutajate juurde, kaasa arvatud suunamistingimuste kohta **menetluste või suuniste** kehtestamise teel.

Artikkel 12

Õigus tasuta õigusabile

Liikmesriigid tagavad, et kuriteoohvril on juurdepääs ■ tasuta õigusabile, juhul kui ta on kriminaalmenetluse osaline. ***Tingimused või kord, mille alusel tasuta õigusabi ohvritele kättesaadavaks tehakse, kehtestatakse siseriikliku õigusega.***

Artikkel 13

Õigus kulude hüvitamisele

Liikmesriigid tagavad kriminaalmenetluses osalevatele kuriteoohvritele ■ võimaluse taotleda kriminaalmenetluses ***aktiivse*** osalemise tagajärjel kantud kulude hüvitamist ***vastavalt nende rollile asjaomases kriminaalõigussüsteemis. Tingimused ja kord, mille alusel ohvritele kulusid hüvitatakse, kehtestatakse siseriikliku õigusega.***

Artikkel 14

Õigus vara tagastamisele

Liikmesriigid tagavad, et ■ kriminaalmenetluse käigus arestitud vara, mida on võimalik tagastada, tagastatakse ohvrile ***pädeva asutuse otsuse alusel*** viivitamata, kui selle kinnipidamine ei ole kriminaalmenetluse jaoks vajalik. ***Tingimused ja kord, mille alusel ohvritele selline vara tagastatakse, kehtestatakse siseriikliku õigusega.***

Artikkel 15

Õigus kuriteo toimepanijalt hüvitise saamise otsusele kriminaalmenetluse käigus

1. Liikmesriigid tagavad, et kriminaalmenetluse käigus on kuriteoohvritel õigus saada mõistliku aja jooksul otsus kuriteo toimepanijalt hüvitise saamise kohta, ***välja arvatud juhtudel, kui siseriiklikus õiguses on sätestatud, et selline otsus tehakse muude kohtumenetluste käigus.***
2. Liikmesriigid ***edendavad*** meetmeid, mille abil ärgitatakse kuritegude toimepanijaid kuriteoohvritele kahju piisavalt hüvitama.

Artikkel 16

Teises liikmesriigis elava kuriteoohvri õigused

1. Liikmesriigid tagavad, et nende pädevad asutused saavad võtta asjakohaseid meetmeid vähendamaks raskusi, mis tekivad eelkõige menetluse korraldamise osas, kui kuriteoohver ei ole selle liikmesriigi elanik, kus kuritegu toime pandi. Selleks peaksid selle liikmesriigi ametiasutused, kus kuritegu toime pandi, eelkõige suutma järgmist:
  - a) võtta kuriteoohvri ütlused viivitamata pärast seda, kui kuriteokaebus on esitatud **pädevale** asutusele;
  - b) nii palju kui võimalik rakendada välisriigis elava kuriteoohvri ärakuulamiseks videokonverentsi ja telefonikonverentsi käsitlevaid sätteid, mis on sätestatud 29. mai 2000. aasta Euroopa Liidu liikmesriikide vahelist vastastikust õigusabi kriminaalasjades käsitleva konventsiooniga⁴.
2. Liikmesriigid tagavad, et isik, kes langeb kuriteo ohvriks liikmesriigis, mille elanik ta ei ole, võib esitada kuriteokaebuse oma elukohaliikmesriigi pädevale asutusele, kui ta ei saanud seda teha liikmesriigis, kus kuritegu toime pandi, või kui ta ei soovinud seda teha kuriteo puhul, mis on **selle riigi** siseriikliku õiguse kohaselt määratletud kui raske kuritegu.
3. **Liikmesriigid tagavad, et** pädev asutus, kellele kaebus esitatakse, **edastab** selle viivitamata selle territooriumi pädevale asutusele, kus kuritegu toime pandi, **kui pädevust pole teostatud**.

---

¹⁴ EÜT C 197, 12.7.2000, lk 3.

4. peatükk

KURITEOOHVRITE ■ KAITSE JA ERILISTE KAITSEVAJADUSTEGA KURITEOOHVRITE TUNNUSTAMINE

Artikkel 17

Õigus kaitsele

Ilma et see piiraks kaitse õigusi, tagavad liikmesriigid, et kuriteoohvri ja tema pereliikmete turvalisuse kaitseks on kättesaadavad meetmed, millega neid kaitstakse kättemaksu, hirmutamise ning korduva ja edasise viktimizeerimise eest, sealhulgas kuriteoohvri psüühilise ja emotsionaalse traumeerimise ohu eest ja nende väärkuse kaitsmiseks ülekuulamise ja tunnistuse andmise ajal. Vajaduse korral võib õigus kaitsele hõlmata ka siseriikliku õigusega kehtestatud korda kuriteoohvrite ja nende pereliikmete füüsiliseks kaitsmiseks.

Artikkel 17a

Õigus vältida kokkupuudet kuriteoohvri ja teo toimepanija vahel

- 1. Liikmesriigid loovad sellised tingimused, mis on vajalikud kuriteoohvrite ja vajaduse korral nende pereliikmete ning kuriteo toimepanija vahelise kokkupuute vältimiseks ruumides, kus kriminaalmenetlus läbi viiakse, välja arvatud juhul, kui kriminaalmenetluses on sellised kontaktid nõutavad.*
- 2. Liikmesriigid tagavad, et uutes kohtuhoonetes on ohvrite jaoks eraldi ooteruumid.*

Artikkel 17b

Kuriteoohvri õigus saada kriminaaluurimise ajal kaitset

Ilma et see piiraks kaitse õigusi ja kooskõlas kohtu kaalutusõigust käsitlevate eeskirjadega tagavad liikmesriigid, et kriminaaluurimise ajal:

- a) *kui kuriteoohvreid tuleb küsitleda, viiakse küsitlemine läbi põhjendamatute viivitusteta pärast seda, kui pädevatele asutustele on esitatud kuriteokaebus;*
- b) *kuriteoohvrit küsitletakse võimalikult vähe kordi ja küsitlusi korraldatakse ainult juhul, kui see on kriminaaluurimise eesmärgil vältimatult vajalik;*
- c) *ohvrit võib saata tema seaduslik esindaja ja tema poolt valitud isik, kui ühe või mõlema isiku suhtes ei ole tehtud põhjendatud otsust, mis seda keelab;*
- d) *kriminaalmenetluse eesmärgil läbiviidavaid meditsiinilisi läbivaatusi vähendatakse miinimumini ja tehakse ainult juhul, kui see on menetluse eesmärgil vältimatult vajalik.*

Artikkel 17c

Õigus eraelu kaitsele

1. *Liikmesriigid tagavad, et pädevad asutused saavad kriminaalmenetluse ajal võtta asjakohaseid meetmeid kuriteoohvri ja tema pereliikmete eraelu (sealhulgas artiklis 18 sätestatud individuaalse hindamise juures arvesse võetud isikuomaduste) ja kujutiste kaitseks. Lisaks tagavad liikmesriigid, et pädevad asutused saavad võtta kõik seaduslikud meetmed selleks, et vältida sellise teabe avalikku levitamist, mis võib põhjustada lapsohvri isiku kindlakstegemise.*
2. *Kuriteoohvrite eraelu, isikupuutumatus ja isikuandmete kaitseks soovitavad liikmesriigid seoses meediavabaduse ja sõnavabadusega meedia esindajatel järgida eneseregulatsioonimeetmeid.*

Kuriteoohvrite individuaalne hindamine eriliste kaitsevajaduste väljaselgitamiseks

1. *Liikmesriigid tagavad, et kuriteoohvrite puhul viiakse kooskõlas siseriiklikes õigusaktides sätestatud menetlustega õigeaegselt läbi individuaalne hindamine, et kindlaks teha erilised kaitsevajadused ning see, kas ja mil määral nad saaksid kriminaalmenetluse käigus kasu artiklis 21 sätestatud erimeetmetest seoses sellega, et nad on teisese või korduva viktimizeerimise või hirmutamise suhtes eriti haavatavad.*
2. *Hindamisel võetakse eelkõige arvesse:*
  - a) *kuriteoohvri isikuomadusi;*
  - b) *kuriteo liiki või laadi ning*
    - ba) *kuriteo asjaolusid.*
- 2a. *Individuaalse hindamise raames pööratakse erilist tähelepanu kuriteoohvritele, kes on kannatanud olulist kahju seoses kuriteo raskuse ja tõsidusega, kuriteoohvritele, kelle suhtes on toime pandud eelarvamuskuritegu või kuritegu, mis on toime pandud diskrimineerimise ajendil ja mis võib olulisel määral olla seotud nende isikuomadustega, ja kuriteoohvritele, kelle suhe kurjategijaga ja sõltuvus temast muudab nad eriti haavatavaks. Sellega seoses võetakse vajalikul määral arvesse terrorismi, organiseeritud kuritegevuse, inimkaubanduse, soolise vägivalla, lähisuhetes toime pandud vägivalla, seksuaalvägivalla või seksuaalse ärakasutamise ja vihakuritegude ohvreid ning puudega ohvreid.*
3. *Käesoleva direktiivi kohaldamisel peetakse lapsohvreid alati eriliste kaitsevajadustega ohvriteks, kuna nad on haavatavad teisese või korduva viktimizeerimise või hirmutamise suhtes. Selleks, et teha kindlaks, kas ja mil määral tuleks neile kohaldada artiklites 22 ja 23 sätestatud erimeetmeid, viiakse nende suhtes läbi lõikes 1 sätestatud individuaalne hindamine.*

█

5. Hindamise ulatust võib kohandada vastavalt kuriteo raskusastmele ja ohvrile tekitatud ilmsele kahjule.

5a. Kuriteoohvrid kaasatakse tihedalt individuaalsesse hindamisse ja selle läbiviimisel võetakse arvesse nende soove, sealhulgas juhul, kui nad ei soovi erimeetmete kohaldamist.

5b. Kui individuaalse hindamise elemendid on oluliselt muutunud, tagavad liikmesriigid, et lõikes 1 viidatud individuaalset hindamist uuendatakse kogu kriminaalmenetluse vältel.

Artikkel 21

Eriliste kaitsevajadustega kuriteoohvrite õigus saada kriminaalmenetluse ajal kaitset

1. ***Ilma et see piiraks kaitse õigusi ja kooskõlas kohtu kaalutusõigust käsitlevate eeskirjadega*** tagavad liikmesriigid, et ■ kuriteoohvrid, ***kellele kohaldatakse individuaalse hindamise tulemusel kindlaks tehtud erimeetmeid, võivad kasutada lõigetes 2 ja 3 sätestatud meetmeid. Individuaalse hindamise järel ette nähtud erimeedet võidakse mitte kohaldada, kui operatiiv- ja praktilised piirangud muudavad selle võimatuks või kui ohvrit on vaja kiiresti küsitleda, ilma milleta kannataks ohver, teine isik või menetlus kahju.***
2. ***Artikli 18 kohaselt kindlaks tehtud kuriteoohvritele tehakse*** kriminaaluurimise ajal ***kättesaadavaks*** järgmised ***erimeetmed***:
  - a) kuriteoohvri küsitlemine toimub selleks kavandatud või kohandatud ruumides;
  - b) kuriteoohvri küsitlemist juhib või selle juures viibib selleks koolitatud spetsialist;
  - c) kuriteoohvri küsitlemist viib iga kord läbi üks ja seesama isik või isikud, välja arvatud juhul, kui see on vastuolus kvaliteetse õigusemõistmise põhimõtetega;
  - d) ***kui kuriteoohver seda soovib, kui see ei takista menetluse käiku ja kui küsitlejaks ei ole prokurör või kohtunik***, viib kõik seksuaalvägivalla, ***soolise***

vägivalla või lähisuhetes toime pandud vägivalla ohvrite küsitlemised läbi samast soost isik.

3. *Artikli 18 kohaselt kindlaks tehtud kuriteoohvritele tehakse* kohtumenetluse ajal *kättesaadavaks* järgmised meetmed:
- a) meetmed, mis võimaldavad vältida silmsidet kuriteoohvri ja *kuriteo toimepanija* vahel, sealhulgas tõendite kogumisel, kasutades selleks asjakohaseid vahendeid, sealhulgas kommunikatsioonitehnoloogiat;
  - b) meetmed, mille abil saab kuriteoohvri selgitusi kohtusaalis kuulata, ilma et kuriteoohver oleks kohtusaalis kohal, kasutades selleks eelkõige asjakohast kommunikatsioonitehnoloogiat;
  - c) meetmed sellise tarbetu ülekuulamise vältimiseks, mis puudutab kuriteoohvri eraelu ja mitte toimepandud kuritegu, ning
  - d) meetmed, mis võimaldavad kohtuistungit kinniseks kuulutada.

Artikkel 22

Lapsohvri õigus saada kriminaalmenetluse jooksul kaitset

1. Lisaks artiklis 21 sätestatud meetmetele tagavad liikmesriigid lapsohvrite puhul järgmiste meetmete kohaldamise:
- a) kriminaalmenetluse jooksul salvestatakse *audiovisuaalselt* kõik *lapsohvri* küsitlused ja selliseid ■ küsitluste salvestisi võib kasutada ■ tõendina kriminaalkohtumenetluses. *Selliste salvestiste tegemise ja kasutamise kord kehtestatakse siseriikliku õigusega;*
  - b) *pädevad* asutused määravad *lapsohvritele vastavalt kuriteoohvrite rollile asjaomases kriminaalõigussüsteemis* kriminaaluurimises ja kohtumenetluses eriesindaja, kui liikmesriigi õigusaktide kohaselt vanemliku vastutuse kandjad ei saa *lapsohvrit* esindada enda ja *lapsohvri* huvide konflikti tõttu või kui *lapsohver* on saatjata või perekonnast lahutatud;

ba) kui lapsohvril on õigus kasutada õigusnõustajat, siis menetlustes, kus on või võib olla huvide konflikt lapse ja vanemate või muude asjaomaste poolte vahel, on lapsel õigus kasutada enda nimel enda õigusnõustajat ja esindajat.

1a. Kui ohvri vanus ei ole kindlalt teada ja on põhjust arvata, et ohver on laps, siis eeldatakse käesolevas direktiivis, et ohver on laps.

6. peatükk

ÜLDSÄTTED

Artikkel 24

Õigusala töötajate koolitamine

1. Liikmesriigid tagavad, et *ametnikud, kes tõenäoliselt puutuvad kokku kuriteoohvritega, näiteks* politseinikud ning kohtute töötajad, läbivad üld- ja erikoolituse, mille tase vastab nende kokkupuudetele kuriteoohvritega, et teadvustada neile kuriteoohvrite vajadusi ning vajadust suhtuda kuriteoohvritesse erapooletult, lugupidavalt ja professionaalselt.
2. *Ilma et see piiraks kohtuasutuste sõltumatust ning kohtusüsteemide vahelisi erinevusi liidu piires, kehtestavad* liikmesriigid *nõude, et kriminaalmenetlustes osalevate kohtunike ja prokuröride koolituse eest vastutavad isikud teevad neile kättesaadavaks nii üld- kui ka erikoolituse, et suurendada kohtunike ja prokuröride teadlikkust kuriteoohvrite vajadustest.*
- 2a. *Austades vajalikul määral õiguselukutse sõltumatust, soovivad liikmesriigid, et juristide koolitamise eest vastutavad isikud teeksid kättesaadavaks nii üld- kui ka erikoolituse, et suurendada juristide teadlikkust kuriteoohvrite vajadustest.*

3. **Riiklike teenistuste või ohvriabi osutavate organisatsioonide rahastamise kaudu stimuleerivad** liikmesriigid **algatusi, mis võimaldavad** ohvriabi ja taastava õigusemõistmise teenuste osutajatel saada piisavat koolitust tasemel, mis on kooskõlas nende ja ohvrite vaheliste kokkupuudetega, ning järgida ametialaseid nõudeid, tagamaks, et neid teenuseid osutatakse erapooletult, lugupidavalt ja professionaalselt.
4. Vastavalt õigusala töötaja töökohustustele ning sõltuvalt selle töötaja ja kuriteoohvrite kokkupuute laadist ja ulatusest, on koolitamise **eesmärk võimaldada töötajal tunnustada ja kohelda kuriteoohvreid austaval, professionaalsel ja mittediskrimineerival viisil.**

Artikkel 25

Koostöö ja teenuste koordineerimine

1. Liikmesriigid **võtavad asjakohaseid meetmeid liikmesriikidevahelise koostöö soodustamiseks, et parandada kuriteoohvrite juurdepääsu oma õigustele, mis on sätestatud käesolevas direktiivis ja siseriiklikus õiguses. Sellise koostöö eesmärk on vähemalt:**
  - a) **parimate tavade vahetamine;**
  - b) **konsultatsioonid üksikjuhtumite asjus ning**
  - c) **abi Euroopa võrgustikele, kes teevad tööd otseselt ohvrite õigustega seotud küsimuste lahendamisel.**
2. Liikmesriigid **võtavad vajalikke meetmeid (sealhulgas interneti kaudu), mille eesmärk on suurendada teadlikkust käesolevas direktiivis sätestatud õiguste kohta, vähendada viktimizeerimise ohtu ning vähendada miinimumini kuritegude negatiivset mõju ning teise ja korduva viktimizeerimise ohtu** ■ **, suunates meetmed eelkõige riskirühmadele, nagu lapsed, soolise vägivalla ohvrid ja lähisuhetes toime pandud vägivalla ohvrid. Sellised meetmed võivad hõlmata teavitus- ja teadlikkuse suurendamise kampaaniaid ning teadus- ja haridusprogramme, tehes vajadusel koostööd asjakohaste kodanikuühiskonna organisatsioonide ja muude sidusrühmadega.**

7. peatükk

LÕPPSÄTTED

Artikkel 26

Ülevõtmine

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi täitmiseks vajalikud õigusnormid ...*.

■

3. Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nendes normidesse või nende normide ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

Artikkel 27

Andmete ja statistika esitamine

Liikmesriigid edastavad Euroopa Komisjonile *hiljemalt ...** ja seejärel iga kolme aasta järel kättesaadavad andmed, mis näitavad, kuidas ohvrid on kasutanud oma õigusi, mis kuuluvad käesoleva direktiivi reguleerimisalasse.*

Artikkel 27 a

Aruandlus

Komisjon esitab ...*** Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, hinnates mil määral on liikmesriigid võtnud vajalikke meetmeid, et järgida käesolevat direktiivi, sealhulgas kirjeldades artiklite 7, 7a ja 21 kohaselt võetud meetmeid, millega kaasnevad vajadusel seadusandlikud ettepanekud.

---

* Väljaannete talitus: palume lisada kuupäeva, mis on kolm aastat pärast käesoleva direktiivi vastuvõtmist.

** Väljaannete talitus: palume lisada kuupäeva, mis on viis aastat pärast käesoleva direktiivi vastuvõtmist.

*** Väljaannete talitus: palume lisada kuupäeva, mis on kaks aastat pärast käesoleva direktiivi ülevõtmist.

Artikkel 28

Asendamine

Raamotsus 2001/220/JSK asendatakse käesoleva direktiivi vastuvõtmises osalevate liikmesriikide jaoks, ilma et see piiraks liikmesriikide kohustusi, mis on seotud raamotsuse ülevõtmise tähtaegadega.

Käesoleva direktiivi vastuvõtmises osalevate liikmesriikide osas tõlgendatakse viiteid *kõnealusele* raamotsusele viidetena käesolevale direktiivile.

Artikkel 29

Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub **█** Euroopa Liidu Teatajas *avaldamisele järgneval* päeval.

Artikkel 30

Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele kooskõlas aluslepingutega.

[koht],

Euroopa Parlamendi nimel

president

Nõukogu nimel

eesistuja

SELETUSKIRI

Raportöörid väljendavad heameelt komisjoni ettepaneku üle võtta vastu direktiiv kuriteoohvrite õiguste ning neile pakutava toe ja kaitse kohta, mis moodustab osa õigusloomepaketi, mille eesmärk on tugevdada kuriteoohvrite õigusi Euroopa Liidus ning millesse kuuluvad lisaks ka tsiviilasjades kohaldatavate kaitsemeetmete vastastikust tunnustamist käsitleva määruse ettepanek ning teatis kuriteoohvrite õiguste tugevdamise kohta ELis. Alates Lissaboni lepingu jõustumisest 2009. aastal ning Euroopa vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanevat ala käsitlevatest suunistest, nagu Stockholmi programmiga kavandati, on mis tahes kuriteo ohvrite kaitse ELis olnud ELi päevakorra keskmes.

Komisjoni ettepanek tugevdab vajadust võtta vastu terviklik Euroopa õigusraamistik, mis pakuks kõikidele kuriteoohvritele nende õiguslikust seisundist olenemata tunnustust ja kõige laiemat kaitset kogu liidu territooriumil. See ettepanek tuleneb osaliselt nõukogu 15. märtsi 2001. aasta raamotsusest 2011/220/JSK ohvrite seisundi kohta kriminaalmenetluses. Komisjon laiendas mis tahes kuriteo ohvrite õigusi kogu ELi hõlmavateks miinimumnõueteks, andes kõigile ohvritele – olenemata nende kodakondsusest või kuriteo toimumispaigast – muu hulgas õiguse teabele, õiguse tasuta õigusabile, õiguse ohvriabiteenusele, õiguse anda selgitusi, õiguse taastavale õigusemõistmisele, õigused kriminaalasja menetlemisest loobumise otsuse korral, õiguse vältida kokkupuudet kuriteoohvri ja teo toimepanija vahel, kuriteoohvri õiguse saada kriminaalmenetluses ülekuulamisel kaitset. Samuti on oluline, et tulevases direktiivis nähakse ette kuriteoohvri ühtne määratlus, mis annab kuriteoohvri seisundi mitte üksnes neile isikutele, kes on kannatanud kahju õiguserikkumise tõttu, vaid ka nende lähedastele pereliikmetele.

Raportöörid peavad tervitatavaks paljusid käesolevas direktiivis tehtud ettepanekuid.

Usaldus õigusemõistmise vastu on esmatähtis kõigi kodanike ja eriti kuriteoohvrite jaoks, kes tunnevad, et nende õigusi ei võeta kuulda ja et need on kättesaamatud. Kõigis ELi liikmesriikides kohaldatav ühine ja läbipaistev õigusemõistmisesüsteem on hädavajalik, kui EL tahab Stockholmi programmi eesmärke saavutada. Käesoleva direktiiviga kaitstakse küll kuriteoohvrite õigusi, antakse tuge ja kaitset, kuid sellega aidatakse samuti võita Euroopa kodanike usaldus nende riikliku ja ELi naaberriikide kohtusüsteemi vastu miinimumnõuete ühtlustamise abil.

Vastavalt Lissaboni lepingu rakendamisest tulenevatele menetlustele võimaldab Euroopa Parlamendi kodukorra artikkel 51 raportite koostamisel läbivat lähenemisviisi. Käesolevas raportis oli võimalik kasutada kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni ning naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjoni arutelude tulemusi ning raportööride koostööd.

Üldine lähenemine – ohvrite õiguste tugevdamine

Komisjoni ettepanekutes praegu sisalduvatest sätetest hoolimata on võimalik teha rohkem, et kaitsta kuriteoohvrite vajadusi igas liikmesriigis. Kõik ohvrid, milline ka poleks nende taust või kannatatud kahju, peavad tundma, et nendega on kõnealuses direktiivis arvestatud. Uuringute ja andmete põhjal selgub, et ohvrid ei anna liiga sageli kuriteost teada kas hirmu,

ebakindluse, usalduse või teabe puudumise tõttu. Ohvrid on oma kaitsetuse tõttu lämbumas raske kogemuse kätte, mistõttu neil on keeruline kohtumenetlusega toime tulla. Seepärast on oluline aidata ohvreid alates hetkest, mil nad kahju kannatavad. Kohtumenetluse kõikides etappides tuleb ohvreid kohelda austusega ja väärikalt ning praktilisuse mõttes pöörduda nende poole arusaadavas keeles.

Raportöörid on arvamusel, et teatavaid aspekte tuleb rohkem rõhutada ja üksikasjalikumalt selgitada. Seega on õigust saada teavet alates esimesest kokkupuutest pädeva asutusega pikendatud ja laiendatud ohvrite jaoks, kes on läbi elanud suure trauma. Ohvrite õigus saada teavet oma juhtumi kohta hõlmab seda, et liikmesriigid osutavad abi, kui ohvrile antakse teavet teo toimepanija vabastamise kohta. Võimaliku psühholoogilise surve tõttu ning vägivalla üle elanud isiku huvides peaks ohvril olema õigus keelduda teatud teabest ning samas sellest keeldumisest igal hetkel lahti öelda.

Ohvrile tuleks pakkuda tasuta ohvriabi alates hetkest, mil ta on kannatanud kahju. See hõlmab ohvrite lapsi ja pereliikmeid. Ohvriabi tuleks samuti koondada ühiskonnapõhisesse programmidesse või liikmesriikides edendatavatesse algatustes. Viktimiseerimise laiem sotsiaalne tunnistamine üldiselt on ohvritele oluline, sest ohvrite taastumine on seotud ühiskonnalt saadud positiivse reageeringu kogemisega, mille käigus on tunda ohvrite ainulaadse seisundiga arvestamist ja ohvrite hetkel keerulise olukorra tunnistamist. Raportöörid on seisukohal, et meedia peaks etendama olulist osa ühiskonnas viktimiseerimise tunnistamise ergutamiseks, võttes samal ajal oma teavitamistegevuse raames asjakohaseid meetmeid ohvrite ja nende pereliikmete era- ja perekonnaelu kaitse tagamiseks.

Raportöörid on teadlikud sellest, et liikmesriikidele rakendamiseks soovitatavad lisameetmed võivad mõnel juhul hõlmata riigi ametiasutuste vahendite ümbereraldamist või suurendamist. Siiski on ülioluline pidada meeles, et Euroopa Komisjoni hinnangul võivad kuritegevuse kogukulud – mitte üksnes ohvrite, vaid ka töandjate, riigi ja ühiskonna jaoks tervikuna – ulatuda 233 miljardi euronni aastas kogu Euroopa Liidus. Need kulud ei tulene ainult kuritegevusest, vaid ka puudulikust abist ohvritele, et nad saaksid taastuda ja tulla kriminaalmenetlusega toime. Kõiki jõupingutusi kuriteoohvrite õiguste tugevdamiseks ja neile piisavate abiteenuste pakkumiseks tuleks pidada kulusäästlikeks meetmeteks, mis aitavad kaasa kuritegudest teatamisele ning riiklike kohtu- ja tervishoiusüsteemide kestlikkuse säilitamisele.

Erivajadustega kuriteoohvrite täiendav kaitse

Raportöörid toetavad direktiivi üldkontseptsiooni, mille kohaselt kehtestatakse kuriteoohvrite õiguste ning neile pakutava toe ja kaitse miinimumnõuded, kuid peavad äärmiselt oluliseks käsitleda täiendavalt nende kuriteoohvrite abiteenuseid, keda ohustab eriti lisakahju kannatamine, hirmutamise või korduv viktimiseerimine kriminaalmenetluse jooksul.

Raportöörid on nõus komisjoni ettepanekuga viidata kaitsetutele kuriteoohvritele, kuid eelistavad sõnastust „erivajadustega kuriteoohvrid“. Komisjoni ettepanekus kasutatud termineid, mille kohaselt viidatakse kõnealust liiki kuriteoohvritele kui „kaitsetutele“, võib pidada kavatsematult diskrimineerivaks. Paljud ohvrid, sealhulgas soopõhise vägivalla ohvrid, ei taha, et neid seostataks kaitsetusega. Soopõhise vägivalla ohvril võivad siiski olla erivajadused, ilma et teda tuleks pidada kaitsetuks. Komisjoni ettepanekus mainitakse õigesti,

et lapsed ja puudega isikud on kaitsetud nende isikuomaduste tõttu. Näib tõepoolest loogiline määratleda kaitsetu kuriteoohvrina puudega isikut, naist, kes on kannatanud seksuaalse rünnaku all või last, kuid ohvri isikuomadusi enne kuriteo ohvriks saamist ei tohiks pidada nende määratlemisel ainsaks kriteeriumiks. Raportöörid eelistavad seetõttu viidata eelnimetatud rühmale kui „erivajadustega kuriteoohvritele“ ning näha nende kaitseks ette erimeetmed.

Need meetmed hõlmavad varjupaiga, meditsiiniabi, kohtumeditiiniliste tõendite, psühholoogilise nõustamise ja õigusabi pakkumist, kuid ei piirdu ainult nendega. Sellised abiteenused peaksid olema piisavalt hajutatud terves riigis ja kõigile ohvritele kättesaadavad.

Raportöörid võtsid kasutusele lisamääratlused, nimelt „soopõhise vägivalla“ ja „lähisuhtevägivalla“, et täiendavalt hinnata asjaolusid ja kuriteoohvrite omadusi. Soopõhine vägivald tähistab isiku vastu tema soo tõttu toime pandud vägivalda. Lähisuhtevägivald hõlmab vägivalda, mida panevad toime intiimpartnerid või endised partnerid või muud perekonnaliikmed ning mis põhjustab diskrimineerimist ja ohvrite põhivabaduste rikkumist.

Kuriteost tulenevate erivajadustega kuriteoohvritega tegelemisel tuleks samuti ulatada abikäsi muud liiki kuritegude ohvritele, mitte üksnes inimkaubanduse või seksuaalvägivalla ohvritele (nagu on osutatud komisjoni tekstis).

Terrorismiohvid, organiseeritud kuritegevuse ohvid, lähisuhtevägivalla ohvid ning soopõhise vägivalla ohvid peaksid samuti kuuluma erivajadustega ohvrite hulka. Kuna kuriteod on olemuselt erinevad, erinevad ka kuriteoohvrite vajadused. Erivajaduste mainimine on sama oluline kui nende tundlikkus. Võtame näiteks terrorismiohvid: peamine erinevus teiste kuriteoohvritega võrreldes seisneb terroristliku viktimizeerimise kontekstis ja selle sihtrühmas. Terrorismiohvrid rünnatakse tavaliselt suurema rühma esindajatena. Nende viktimizeerimise tunnustamine hõlmab selle asjaolu teadvustamist. Terrorismiohvrite tugirühmad jagavad ohvrite vajadused, nende hulgas õigusabi, neljaks: õigus kohtumõistmisele, väärrikusele, tõele ja mälestusele, mille puhul peetakse silmas terrorismi ja vastava viktimizeerimise hukkamõistmist ning selle mälestuse säilitamist tulevastele põlvkondadele.

Individuaalne hindamine ja koolitus

Lisaks tavapärasele ohvriabile ja esialgsele keskendumisele neile kuriteoohvritele, kes on läbi elanud eriti hirmsa kogemuse, ei tohiks alahinnata järgmist: karm kokkupuude ja hävitamine või traumaatiline kaotus; traumaatiliste sündmuste läbielamine või praegune või eelnev vaimse tervise haiguslugu või vaimse tervise alane ravi, nagu ka puudulik ühiskonna tugi, lähisugulaste ja sõprade toe puudumine on väga oluline ning seda tuleks võtta arvesse. Tuleks teha jõupingutusi määramaks kindlaks need kogukonna liikmed, kes on üksi, sest nende jaoks võib sotsiaalne tugi või järgnev abi olla eriti oluline.

Raportöörid peavad seepärast individuaalset hindamist määravaks sammuks alates hetkest, mil kahju kannatatakse. Hindamisel tehakse kindlaks kuriteoohvri vajadused enne kriminaalmenetlust, selle jooksul ja sellele järgnevalt. Kriminaalmenetluses ei ole asutused sageli teadlikud kuriteoohvri vajadustest, mistõttu ohvriks on raske koostööd teha. Politsei-, prokuratuuri- ja muid töötajaid tuleks koolitada, et nad teaksid, kuidas kuriteoohvrile läheneda

sõltuvalt kuriteo liigist. Raportöörid nõuavad konkreetselt, et soopõhise vägivalda ja lähisuhtevägivalda ohvrite vajaduste paremaks täitmiseks tuleb kohtutöötajaid, politseiametnikke ja ohvriabiteenuste osutajaid koolitada soopõhise tundlikkuse vallas, mis võimaldaks neil kuriteoohvrite vajadused kiiresti kindlaks teha ja neid toetada. Raportöörid peavad koostöö vaimus oluliseks, et niisugust koolitust tuleks läbi viia valitsusväliste organisatsioonidega ja soopõhise vägivalda ohvrite abiteenistustega tihedalt konsulteerides, ning see peaks olema kõigis liikmesriikides ametlikuks muudetud ja normitud.

Ohvrite õiguste soolise dünaamika mõistmine

Soopõhine vägivald on vägivalda vorm, mille all naised kannatavad ebaproportsionaalselt ja mis võib olla tihedalt seotud vägivaldaga lähisuhetes, kuid ei pruugi piirduda nende juhtumitega. Uuringute kohaselt on Euroopas üks viiendik kuni üks neljandik kõikidest naistest kogenud täiskasvanuna vähemalt ühe korra füüsilist vägivalda ning rohkem kui üks kümnendik on kogenud seksuaalset vägivalda, millega kaasneb füüsiline vägivald. Seepärast on raportöörid arvamusel, et on väga oluline kriminaliseerida kõik soopõhise vägivalda vormid ning võimaldada vastavatele ohvritele erilisi ennetus- ja kaitsemeetmeid ning õiguskaitsevahendeid.

Sel eesmärgil nägid raportöörid ette selge kohustuse, et erivajadustega kuriteoohvrite abiteenuste puhul tuleb lähtuda soolisest dünaamikast ning neid tuleb osutada soolise võrdõiguslikkuse ja inimõiguste raamistikus. Raportöörid usuvad, et niisugune lähenemisviis on samuti oluline selleks, et vältida soopõhise vägivalda ohvrite teisest viktimizeerimist.

Raportöörid kavatsevad tagada, et „kuriteoohvri“ terviklik mõiste võetakse vastu Euroopa tasandil ning et erivajadustega kuriteoohvrite eriolukorda võetakse arvesse asjakohaste abiteenuste kavandamisel ja kuriteoohvritega vahetult kokkupuutuvate töötajate koolitamisel. Selleks hõlmab direktiiv mitut õigust, mis tuleks kuriteoohvritele tagada, ja nii täidab ta märkimisväärse lünga kuriteoohvrite inimõiguste kaitses. Raportöörid peavad soopõhist vägivalda samuti soolise ebavõrdsuse ja inimõiguste rikkumise avaldumiseks ning edendavad seega olulisel määral naistevastase vägivalda kui diskrimineerimise ühe vormi tunnistamist, mis tuleb ära tunda ja millega tuleb võidelda.

Suurem koostöö ja koordineerimine kuriteoohvrite kaitses

Liikmesriikidel soovitatakse samuti töötada välja üldine mitut asutust hõlmav lähenemisviis, mis tagab ohvriabi osutavate asutuste vahel tulemuslikult toimiva koordineerimise. Selles osas näeb direktiiv ette ametlike või mitteametlike struktuuride loomise, mis võimaldaksid kohtute, õiguskaitseasutuste ja VVOde töötajatel teha koostööd standarditud viisil. Raportöörid on arvamusel, et ühtne lähenemisviis kuriteoohvrite õiguste tagamiseks vähendaks kuritegude negatiivset mõju, teisese ja korduva viktimizeerimise ohtu ning kuriteoohvrite häbimärgistamist, ning et kuriteoohvri ja õiguskaitseasutuste vaheline suhtlus oleks kuriteoohvrile sel juhul vähem koormav.

Kuriteoohvrite eraelu kaitse tagamine

Raportöörid näevad ette selge kohustuse kaitsta kuriteoohvrite era- ja perekonnaelu mis tahes kriminaalmenetluse jooksul ja sellise menetluse järgselt. Kuriteoohvri eraelu kaitse peaks

kahju olemusest sõltumata olema igal juhul tagatud, sest see moodustab osa ohvri vajadustest, mille rahuldamine võimaldab tal toime tulla õigusmenetlusega ja psühholoogiliselt taastuda. Näiteks võib meedia kuriteo ohvreid või üleelanuid täiendavalt viktimizeerida, süvendades nende tundeid rüvetamise, segaduse ja kontrolli kaotuse osas. Seepärast nõuavad raportöörid samuti, et meedia järgiks eneseregulatsioonimeetmeid kaitsmaks kuriteoohvrite isikupuutumast meedia pealetükkiva tähelepanu eest.

Euroopa võrgustik ja statistika

Kuriteoohvrid peavad olema teadlikud sellest, et nende õigused standarditakse kogu ELis. Tuleks luua teavitamis- ja teadlikkuse suurendamise kampaaniaid, teadus- ja haridusprogramme ning viia sisse koostöö kodanikuühiskonna organisatsioonidega, kasutades selleks ELi liikmesriikide vahelisi hästi korraldatud kampaaniaid. Lisaks on kuritegevusega võitlemiseks nõutav andmete kogumine, koondamine ja vahetamine mis tahes liiki kuriteoohvrite kohta. Selleks nõuavad raportöörid olemasolevate, kuriteoohvreid abistavate Euroopa ühenduste abil Euroopa võrgustiku loomist kuriteoohvrite vaatluseks ja abistamiseks ning statistilise andmebaasi loomiseks, mis hõlmaks andmeid kuriteoohvrite arvu, vanuse, soo ja rahvuse kohta. Selline võrgustik võiks olla eelduseks tulevastele direktiividele, mis tõhustaksid veelgi vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala väljatöötamist.

Tunnustamine

Raportöörid on tänulikud selgituste eest, mida komisjon jagas õigusküsimuste peadirektoraadi kaudu ning viljaka arvamuste vahetuse eest variraportöörade ja ELi eesistujariigi Taaniga. Raportöörid sooviksid samuti tänada kuriteoohvrite õiguste, abi ja kaitsega tegelevaid organisatsioone, ühendusi ja VVOsid nende esitatud seisukohtade ja asjatundlikkuse eest.

26.3.2012

ÕIGUSKOMISJONI ARVAMUS

kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjonile ning naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjonile

ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega kehtestatakse kuriteoohvrite õiguste ning neile pakutava toe ja kaitse miinimumnõuded (COM(2011)0275 – C7-0127/2011 – 2011/0129(COD))

Arvamuse koostaja: Antonio López-Istúriz White

LÜHISELGITUS

Euroopa Kohtu tuntuks saanud kohtuasi käsitleb Briti kodanikule Ian Cowanile toimunud kallaletungi metroojaamast väljumisel Cowani lühiajalisel viibimisel Pariisis. Tema ründajaid ei suudetud kindlaks teha. Seetõttu nõudis Cowan kallaletungi käigus tekitatud vigastuste eest Prantsuse ametivõimudelt kompensatsiooni.

Nagu selgus, on Prantsusmaa seadnud riikliku kompensatsiooni eraldamise Prantsusmaal kehavigastustega päädiva rünnaku ohvritele tekitatud kahju eest sõltuvusse tingimusest, et ohvril oleks elamisluba või et ta oleks sellise riigi kodanik, mis on Prantsusmaaga sõlminud kahepoolse lepingu. Cowen ei vastanud nimetatud tingimustele ja seetõttu ta kompensatsiooni ei saanud. Euroopa Kohus tegi pärast riikliku hüvitusorgani eelotsuse küsimust kindlaks, et selline piirang on vastuolus lepingus sätestatud diskrimineerimiskeeluga kodakondsuse alusel.

Antud juhtum näitab, mil määral võivad tühikud või koguni diskrimineerivad meetmed ohvrite kaitsmisel siseturul ja nüüd vabaduse, kindluse ja õiguse ruumis takistada liidu kodanike põhiõiguste rakendumist, eelkõige nende õiguste rakendumist, kes teostavad vaba liikumise õigust. Nii nagu Euroopa Kohus õigustatult kindlaks tegi, tuleneb ohvrikaitse „samadel alustel otseselt nimetatud liikumisvabadusest”⁴. Liit tagab isikute vaba liikumise, seega peab ta probleemide korral hoolt kandma ka asjakohaste standardite ja eeskirjade eest.

Komisjon kiidab seetõttu heaks Euroopa Komisjoni direktiivi ettepaneku, millega kehtestatakse kuriteoohvrite õiguste ning neile pakutava toe ja kaitse miinimumnõuded, eelkõige seoses varem vastu võetud ELi vahendites esinevate puudujääkidega, kas siis sisu või rakendamise valdkonnas⁵. Ta on seisukohal, et on väga oluline ja ammu vajalik neid

⁴ 2. veebruari 1989. aasta otsus kohtuasjas 186/87 Cowan vs. Trésor Public, punkt 17.

⁵ Nõukogu raamotsus, 15. märts 2001, ohvrite seisundi kohta kriminaalmenetluses (2011/220/JSK), EÜT L 82,

õigusi tugevdada ning edendada, et tagada asjakohane tasakaal käimasolevate ELi algatustega, mis käsitlevad kahtlustatavate või süüdistatavate isikute õigusi. Üldjuhul keskendub kriminaalõigussüsteem õiguserikujale või avalikkusele, mõnikord ohvri kahjule ja kuriteo traumaatilistele mõjudele. Ohvrid peaksid tundma, et ka nemad on kaasatud nimetatud menetlustesse.

Komisjon muudaks ettepaneku mõningad aspektid tugevamaks ja mõjusamaks ning säilitaks samas kulutõhususe ja majandusliku jätkusuutlikkuse.

Komisjon toetab Euroopa Komisjoni algatust määrata kindlaks miinimumstandardid ja võimaldada seeläbi liikmesriikidel suurendada ohvrite kaitset, kui nad seda soovivad. Seesugune lähenemine loob ohvri toetamise põhialuse liikmesriikides, kus pole kaua loodud ohvriabiorganisatsioone.

Teatud juhtudel on ohvrid pärast eriti raskeid kuritegusid ülimalt traumeeritud. See kehtib üldjuhul terrorikuritegude, aga ka organiseeritud kuritegude ohvrite kohta. Põhjus on selles, et kõnealused kuriteod, lähtudes nende raskusastmest, aga ka toimepaneku viisist, rikuvad alatiseks ohvri igapäevaelu ja toovad kaasa olukorra, kus ohvrid kaotavad oma normaalsustaju. Näiteks terroriakti pommitamise või inimkaubanduse ohvriks langenud inimese eneseteadvus võib samuti parandamatult kahju saada. Niisugused ohvrid peavad oma elu ümber korraldama. Raportöör leiab, et just seetõttu tuleb eelnimetatud kuritegude ohvreid kohelda kui kaitset vajavaid ohvreid.

Ka juhul, kui olulise alusena on olemas rida miinimumõigusi, vajavad ohvrid üle kõige vastava õigussüsteemi individuaalset ja lugupidavat tähelepanu.

Lõpuks on komisjon seisukohal, et liikmesriikide kriminaalõigussüsteemid peaksid olema suunatud rohkem ohvrite kaitsmisele ega tohiks keskenduda üksnes süüdistatavale. Sellist kultuurimuutust ei ole võimalik saavutada ainuüksi seadusandlusega, see nõuab ka järjekindlat täienduskoolitust ja haridusalaseid meetmeid, praktilist juhendamist ning heade tavade vahetamist. Euroopa Liit on eelistatud olukorras, et võtta üle juhtpositsioon sellistes küsimustes nagu suurem teadlikkus ohvri õigustest, nende õiguste mõjusam rakendamine ja asjakohane koolitus eelkõige kohtute ning õigusala töötajatele.

MUUDATUSETTEPANEKUD

Õiguskomisjon palub vastutaval kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjonil ning naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjonil lisada oma raportisse järgmised muudatusettepanekud:

Muudatusettepanek 1

22.3.2011, lk 1. Komisjoni aruanne, 20.4.2009 COM (2009) 166 lõplik; Nõukogu direktiiv 2004/80/EÜ, 29. aprill 2004, mis käsitleb kuriteoohvrite hüvitise maksmist, ELT L 261, 6.8.2004, lk 15. Komisjoni aruanne COM (2009) 170 lõplik.

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 8

Komisjoni ettepanek

(8) Käesoleva direktiiviga kehtestatakse miinimumnõuded. Liikmesriigid võivad käesolevas direktiivis sätestatud õigusi laiendada, et tagada õiguskaitse kõrgem tase.

Muudatusettepanek

(8) Käesoleva direktiiviga kehtestatakse miinimumnõuded. Liikmesriigid võivad käesolevas direktiivis sätestatud õigusi laiendada, ***eelkõige tagada kuriteoohvritele kriminaalmenetluse täieõigusliku osalise staatuse, sealhulgas õiguse saada õigusnõustamist ja tutvuda toimikuga***, et tagada õiguskaitse kõrgem tase.

Muudatusettepanek 2

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 10

Komisjoni ettepanek

(10) Kuriteoohvrile antav teave peaks olema piisavalt üksikasjalik tagamaks, et ohvrise suhtutakse lugupidamisega, ning võimaldamaks tal teha teadlikke otsuseid kriminaalmenetluses osalemise ja oma õiguste teostamise kohta. Seetõttu on kuriteoohvri jaoks eriti oluline teave kriminaalmenetluse staadiumi ja edenemise kohta. Samuti on oluline teave, millele tuginedes saab kuriteoohver otsustada, kas taotleda kriminaalasja menetlemisest loobumise otsuse läbivaatamist.

Muudatusettepanek

(10) Kuriteoohvrile antav teave peaks olema piisavalt üksikasjalik ***ja talle tuleks anda võimalus tutvuda asjaomaste kohtutoimikutega*** tagamaks, et ohvrise suhtutakse lugupidamisega, ning võimaldamaks tal teha teadlikke otsuseid kriminaalmenetluses osalemise ja oma õiguste teostamise kohta. Seetõttu on kuriteoohvri jaoks eriti oluline teave kriminaalmenetluse staadiumi ja edenemise kohta. Samuti on oluline teave, millele tuginedes saab kuriteoohver otsustada, kas taotleda kriminaalasja menetlemisest loobumise otsuse läbivaatamist.

Muudatusettepanek 3

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 13

Komisjoni ettepanek

(13) Nii riigiasutuste kui ka vabariikide pakutavad ohvriabi teenused peaksid olema

Muudatusettepanek

(13) Nii riigiasutuste kui ka ***siseriikliku õiguse kohaselt registreeritud ja***

kättesaadavad alates kuriteo toimepanemise hetkest, kriminaalmenetluse jooksul ja pärast menetlust vastavalt kuriteoohvri vajadustele. Ohvriabiteenuseid tuleks osutada eri viisidel, ilma ülemääraste formaalsusteta ja piisavalt suures piirkonnas, et kõigil kuriteoohvritel oleks teenustele juurdepääs. Teatavad kuriteoohvrite rühmad, sealhulgas seksuaalvägivalla, soolise vägivalla, rassivihast ajendatud kuritegude ja muude vihakuritegude ning terroriaktide ohvrid vajavad tihti spetsialiseeritud abiteenuseid nende suhtes toime pandud kuriteo iseärasuste tõttu.

kontrollitud vabaihenduste pakutavad ohvriabiteenused peaksid olema kättesaadavad alates kuriteo toimepanemise hetkest, kriminaalmenetluse jooksul ja pärast menetlust vastavalt kuriteoohvri vajadustele. Ohvriabiteenuseid tuleks osutada eri viisidel, ilma ülemääraste formaalsusteta ja piisavalt suures piirkonnas, et kõigil kuriteoohvritel oleks teenustele juurdepääs. Teatavad kuriteoohvrite rühmad, sealhulgas seksuaalvägivalla, soolise vägivalla, rassivihast ajendatud kuritegude ja muude vihakuritegude ning terroriaktide ***ja organiseeritud kuritegevuse*** ohvrid vajavad tihti spetsialiseeritud abiteenuseid nende suhtes toime pandud kuriteo iseärasuste tõttu.

Selgitus

Organiseeritud kuritegevuse ohvrid on eriti haavatav kuriteoohvrite rühm, kuna nad on eriti kaitsetud hirmutamise suhtes ning on oht, et kuriteo toimepanijad kasutavad vägivalda korduvalt. Seetõttu vajavad sellised ohvrid erimeetmeid nii kriminaalmenetluste ajal kaitse kui ka spetsialiseeritud abiteenuste pakkumise osas.

Muudatusettepanek 4

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 17

Komisjoni ettepanek

(17) Mõned kuriteoohvrid on kriminaalmenetluse jooksul eriti kaitsetud edasise ja korduva viktimizeerimise ja hirmutamise suhtes kurjategija või temaga seotud isikute poolt. Kuriteoohvri kaitsetu seisundi saab üldjoontes kindlaks teha kuriteoohvri isikuomadustest ja kuriteo liigist või olemusest lähtuvalt. Sellised kuriteoohvrid nagu lapsed, puuetega inimesed ning seksuaalvägivalla ja inimkaubanduse ohvrid, on samuti

Muudatusettepanek

(17) Mõned kuriteoohvrid on kriminaalmenetluse jooksul eriti kaitsetud edasise ja korduva viktimizeerimise ja hirmutamise suhtes kurjategija või temaga seotud isikute poolt. Kuriteoohvri kaitsetu seisundi saab üldjoontes kindlaks teha kuriteoohvri isikuomadustest ja kuriteo liigist või olemusest lähtuvalt. Sellised kuriteoohvrid nagu lapsed, puuetega inimesed ning seksuaalvägivalla, ***organiseeritud kuritegevuse*** ja

enamikul juhtudel edasise viktimiseerimise suhtes vastuvõtlikud ning vajavad erikaitsemeetmeid. Kaitsemeetmete kasutamise võimalust tuleks piirata ainult erandolukorras, näiteks kaaludes seda süüdistatava või kahtlustatava põhiõigustega või juhul, kui kuriteoohver ise seda soovib. Selliste kuritegude ohvrite osas, nagu inimkaubandus, laste seksuaalne kuritarvitamine ja ärakasutamine ning lasteporno, mida reguleerivad spetsiifilised ja üksikasjalikud sätted eraldi õigusaktides, mis on juba vastu võetud või mille üle toimuvad läbirääkimised, ei käsitleta käesolevas direktiivis samu küsimusi.

inimkaubanduse ohvrid, on samuti enamikul juhtudel edasise viktimiseerimise suhtes vastuvõtlikud ning vajavad erikaitsemeetmeid. Kaitsemeetmete kasutamise võimalust tuleks piirata ainult erandolukorras, näiteks kaaludes seda süüdistatava või kahtlustatava põhiõigustega või juhul, kui kuriteoohver ise seda soovib. Selliste kuritegude ohvrite osas, nagu inimkaubandus, **organiseeritud kuritegevus**, laste seksuaalne kuritarvitamine ja ärakasutamine ning lasteporno, mida reguleerivad spetsiifilised ja üksikasjalikud sätted eraldi õigusaktides, mis on juba vastu võetud või mille üle toimuvad läbirääkimised, ei käsitleta käesolevas direktiivis samu küsimusi.

Selgitus

Organiseeritud kuritegevuse ohvrid kuuluvad erilisse, eriti kaitsetute kuriteoohvrite kategooriasse kooskõlas komisjoni 18. mai 2011. aasta teatisega Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele ohvrite õiguste tugevdamise kohta ELis (COM(2011)0274). Kuna organiseeritud kuritegevuse ohvrid on eriti kaitsetud hirmutamise ja korduva vägivalda suhtes sellise kuriteo toimepanijate poolt, tuleb neile pakkuda erilisi kaitsemeetmeid.

Muudatusettepanek 5

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 24

Komisjoni ettepanek

(24) **Ametnikud**, kes kriminaalmenetluse raames tõenäoliselt kuriteoohvritega kokku puutuvad, peaksid läbima nii sissejuhatava kui ka jätkukoolituse kuriteoohvrite vajaduste kindlakstegemisest ja rahuldamisest, mille tase peaks vastama nende võimalikele kokkupuudetele ohvritega. Koolituse juurde peaks **vajadusel** kuuluma ka erikoolitus.

Muudatusettepanek

(24) **Spetsialistid**, kes kriminaalmenetluse raames tõenäoliselt kuriteoohvritega kokku puutuvad, peaksid läbima nii sissejuhatava kui ka jätkukoolituse kuriteoohvrite vajaduste kindlakstegemisest ja rahuldamisest, mille tase peaks vastama nende võimalikele kokkupuudetele ohvritega. Koolituse juurde peaks kuuluma ka erikoolitus, **näiteks seksuaalkuritegude ohvrite, mõrvaohvri pereliikmete, noorte kuriteoohvrite või piiriüleste kuritegude ohvritega tegelemiseks**.

Muudatusettepanek 6

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 26 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(26 a) Kooskõlas liikmesriikide ja komisjoni 28. septembri 2011. aasta ühise poliitilise deklaratsiooniga selgitavate dokumentide kohta kohustuvad liikmesriigid põhjendatud juhtudel lisama oma teatele ülevõtmismeetmete võtmise kohta ka dokumendi või dokumendid, milles kirjeldatakse direktiivi osade ja ülevõtvate siseriiklike õigusaktide osade vastavust. Käesoleva direktiivi puhul leiab seadusandja, et selliste dokumentide edastamine on põhjendatud¹.

---

¹*Komisjon saatis nõukogule kirjaliku põhjenduse X (X).*

Muudatusettepanek 7

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 3 – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Liikmesriigid tagavad, et *kuriteoohvrile* antakse alates *tema* esimesest kokkupuutest *asutusega, kelle pädevuses on vastu võtta kuriteokaebus*, ilma tarbetu viivitusega järgmist teavet:

Liikmesriigid tagavad, et *kõikidele kuriteoohvritele* antakse alates *nende* esimesest kokkupuutest *avaliku võimu esindajatega kuriteokaebuse esitamise järel*, ilma tarbetu viivitusega *ja keeles, mida nad mõistavad, kasutades vajaduse korral lastele kohandatud suhtlemismeetodeid*, järgmist teavet:

Muudatusettepanek 8

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 3 – lõik 1 – punkt f

Komisjoni ettepanek

(f) teave selle kohta, mis **ulatuses ja** tingimustel on kuriteoohvril õigus saada õigusnõustamist, tasuta õigusabi või muud nõustamist;

Muudatusettepanek

(f) teave selle kohta, mis tingimustel on kuriteoohvril õigus saada õigusnõustamist, tasuta õigusabi või muud **sõltumatut ja pädevat** nõustamist;

Muudatusettepanek 9

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 3 – punkt f a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(f a) teave selle kohta, et neil on igal juhul õigus tasuta suulisele ja kirjalikule tõlkele;

Muudatusettepanek 10

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 3 – lõige 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Lõikes 1 osutatud teave antakse nii suuliselt kui ka kirjalikult lihtsas ja arusaadavas keeles, võttes arvesse haavatavate isikute erivajadusi.

Selgitus

Sellest ei piisa, kui asutustele antakse võimalus esitada lõikes 1 sätestatud teavet üksnes suuliselt.

Muudatusettepanek 11

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 4 – lõige 1 – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek

1. Liikmesriigid tagavad, et kuriteoohvrit teavitatakse tema õigusest saada tema suhtes toime pandud kuriteo kohta järgmist teavet ja et **kuriteoohvrile antakse nimetatud teavet**, kui ta selleks soovi avaldab:

Muudatusettepanek

1. Liikmesriigid tagavad, et kuriteoohvrit teavitatakse tema õigusest saada tema suhtes toime pandud kuriteo kohta järgmist teavet ja et **kuriteoohvril on võimalik tutvuda asjaomaste kohtutoimikutega**, kui ta selleks soovi avaldab, **ning talle antakse seetõttu nimetatud teavet:**

Muudatusettepanek 12

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 4 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

2. Liikmesriigid tagavad, et kuriteoohvrile pakutakse võimalust, et teda teavitatakse, kui teda puudutava kuriteo ees kohtu alla antud või karistust kandev isik vabastatakse. Nimetatud teave edastatakse kuriteoohvrile, **kui ta seda soovib.**

Muudatusettepanek

2. Liikmesriigid tagavad, et kuriteoohvrile pakutakse võimalust, et teda teavitatakse, kui teda puudutava kuriteo ees kohtu alla antud või karistust kandev isik vabastatakse **või kui see isik põgeneb kinnipidamiskohast.** Nimetatud teave edastatakse kuriteoohvrile **viivitamata igal juhul.**

Muudatusettepanek 13

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 4 – lõige 2 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2 a. Liikmesriigid tagavad, et lõigetes 1 ja 2 osutatud teated ja teave antakse lihtsas ja arusaadavas keeles, võttes arvesse haavatavate isikute hulka kuuluvate ohvrite erivajadusi.

Muudatusettepanek 14

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 4 – lõige 3 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

3 a. Liikmesriigid tagavad ohvrite õiguse muuta igal ajal oma otsust soovi kohta saada või mitte saada lõigetes 1 ja 2 nimetatud teavet.

Muudatusettepanek 15

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 6 – lõige 4 – punkt a

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(a) pädevale asutusele esitatud kuriteokaebus;

(a) pädevale asutusele esitatud kuriteokaebus;

(Tõlkija märkus: ei puuduta eestikeelset versiooni.)

Muudatusettepanek 16

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 7 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1. Liikmesriigid tagavad, et kuriteoohvril ja tema pereliikmetel on juurdepääs tasuta konfidentsiaalsetele ohvriabiteenustele vastavalt nende vajadustele.

1. Liikmesriigid tagavad, et kuriteoohvril ja tema pereliikmetel on juurdepääs tasuta konfidentsiaalsetele ohvriabiteenustele vastavalt nende vajadustele **enne kriminaalmenetlust, selle ajal ja mõistliku aja jooksul pärast menetluse lõppemist.**

Selgitus

Oluline on täpsustada, et liikmesriikides tuleb tagada teatav pidev abi ning abi andmine ei tohiks piirduda üksnes kuriteo tagajärgedega, kuna kriminaalmenetlused võivad olla väga pikaajalised, keerulised ja traumeerivad, eelkõige vägivalda- ja/või seksuaalkuritegude ohvrite jaoks.

Muudatusettepanek 17

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 7 – lõige 4 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

***4 a. Liikmesriigid austavad ohvri valikut
mitte kasutada riigi abi.***

Muudatusettepanek 18

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 7 – lõige 4 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

***4 a. Liikmesriigid lubavad õigustatud huvi
omavatel, siseriikliku õiguse kohaselt
registreeritud ja kontrollitud
valitsusvälistel organisatsioonidel või
riigiasutustel osaleda
kriminaalmenetluses kuriteoohvri või
ohvrite toetamiseks või nende nimel.***

Muudatusettepanek 19

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 8**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Liikmesriigid tagavad, et kuriteoohver saab kirjaliku kinnituse liikmesriigis asjakohasele ametiasutusele esitatud kuriteokaebuse kättesaamise kohta.

Liikmesriigid tagavad, et kuriteoohver saab ***talle arusaadavas keeles*** kirjaliku kinnituse liikmesriigis asjakohasele ametiasutusele esitatud kuriteokaebuse kättesaamise kohta.

Selgitus

Muudatusettepanekuga võetakse arvesse nende isikute õigusi, keda süüdistatakse kuritegude toimepanemises välisriigis.

Muudatusettepanek 20

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 9**

Komisjoni ettepanek

Liikmesriigid tagavad, et kuriteoohver võib kriminaalmenetluse käigus **anda** selgitusi ja esitada tõendeid.

Muudatusettepanek

Liikmesriigid tagavad, et kuriteoohver võib **osaleda kriminaalmenetlustes ning tal on õigus anda** kriminaalmenetluse käigus selgitusi ja esitada tõendeid.

Muudatusettepanek 21

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 11 – lõige 1 – punkt c**

Komisjoni ettepanek

(c) kahtlustatav või süüdistatav või kuriteo toimepanija peab võtma vastutuse oma teo eest;

Muudatusettepanek

(c) kahtlustatav või süüdistatav või kuriteo toimepanija peab võtma vastutuse oma teo eest **ja esitama ohvrile selgituse**;

Muudatusettepanek 22

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 11 – lõige 2**

Komisjoni ettepanek

2. Liikmesriigid hõlbustavad suunamist lepitusmenetlust või muid taastava õigusemõistmise teenuseid osutavatesse asutustesse, kaasa arvatud suunamistingimuste **reeglistiku** kehtestamisega.

Muudatusettepanek

2. Liikmesriigid hõlbustavad suunamist lepitusmenetlust või muid taastava õigusemõistmise teenuseid osutavatesse asutustesse, kaasa arvatud suunamistingimuste **korra** kehtestamisega.

Muudatusettepanek 23

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 11 – lõige 2 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2 a. Liikmesriigid tagavad, et lepitusmenetlus või muud vabaihenduste pakutavad taastava õigusemõistmise

teenused on siseriikliku õiguse kohaselt registreeritud ja neid kontrollitakse korrapäraselt.

Muudatusettepanek 24

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 14

Komisjoni ettepanek

Liikmesriigid tagavad, et kuriteoohvrile kuuluv ja kriminaalmenetluse käigus arestitud vara, *mida on võimalik tagastada*, tagastatakse ohvrile viivitamata, kui see ei ole kriminaalmenetluse jaoks vajalik.

Muudatusettepanek

Liikmesriigid tagavad, et kuriteoohvrile kuuluv ja kriminaalmenetluse käigus arestitud vara tagastatakse ohvrile viivitamata, kui see ei ole kriminaalmenetluse jaoks vajalik.

Muudatusettepanek 25

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 15 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

2. Liikmesriigid võtavad meetmed, et ärgitada kuritegude toimepanijaid kuriteoohvritele kahju piisavalt hüvitama.

Muudatusettepanek

2. Liikmesriigid võtavad meetmed, et ärgitada kuritegude toimepanijaid kuriteoohvritele kahju piisavalt hüvitama, *ning abistavad ohvreid hüvitisnõuete kiirel täitmisel.*

Selgitus

Seda lõiget tuleks täiustada ning rõhutada, et liikmesriigid peaksid vastutama hüvitisnõuete kiire täitmise eest.

Muudatusettepanek 26

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 16 – lõige 3 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

3 a. Liikmesriigid tagavad lihtsad ja ühtsed menetlused, mis võimaldavad teises liikmesriigis elaval kuriteoohvril hõlpsalt hüvitist taotleda, ning piiriüleste hüvitisnõuete täitmise põhjendamatu viivitusega.

Selgitus

On äärmiselt oluline, et keerulised menetlused ei ajendaks välisriigis kuriteo ohvriks langenuid isikuid loobuma õigusest taotleda hüvitist. Liikmesriigid peaksid tagama ühtse ja lihtsa menetluse välisriigi kodanike esitatud hüvitistaotluste puhul ning piiriüleste hüvitisnõuete kiire täitmise.

Muudatusettepanek 27

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 18 – lõige 1 – sissejuhatav osa**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1. Käesoleva direktiivi tähenduses käsitatakse järgmisi kuriteoohvrite rühmi kaitsetute kuriteoohvritena nende isikuomaduste tõttu:

1. Käesoleva direktiivi tähenduses käsitatakse järgmisi kuriteoohvrite rühmi kaitsetute kuriteoohvritena nende isikuomaduste **või olukorra** tõttu:

Muudatusettepanek 28

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 18 – lõige 1 – punkt a**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(a) lapsed;

(a) lapsed **ja eakad**;

Muudatusettepanek 29

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 18 – lõige 1 – alapunkt b a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(b a) isikud, kelle puhul on oht, et nad langevad kuriteo või hirmutamise ohvriks;

Muudatusettepanek 30

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 18 – lõige 2 – punkt a a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(a a) perevägivalla ohvid;

Muudatusettepanek 31

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 18 – lõige 2 – alapunkt b a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(b a) terrorirünnakute, organiseeritud kuritegevuse, pedofilia ja küberkuritegevuse ohvid;

Muudatusettepanek 32

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 19**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Liikmesriigid loovad **järk-järgult** sellised tingimused, mis on vajalikud kuriteoohvrite ja süüdistatavate või kahtlustatavate vahelise kokkupuute vältimiseks mis tahes kohas, kus kuriteoohver võib isiklikult kokku puutuda avaliku võimu esindajatega enda kuriteoohvri rolli tõttu, ja eelkõige ruumides, kus toimetatakse kriminaalmenetlust.

Liikmesriigid loovad sellised tingimused, mis on vajalikud kuriteoohvrite ja süüdistatavate või kahtlustatavate vahelise kokkupuute vältimiseks mis tahes kohas, kus kuriteoohver võib isiklikult kokku puutuda avaliku võimu esindajatega enda kuriteoohvri rolli tõttu, ja eelkõige ruumides, kus toimetatakse kriminaalmenetlust.

Muudatusettepanek 33

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 20 – lõige 1 – punkt a

Komisjoni ettepanek

(a) kuriteoohvrit küsitletakse **põhjendamatu** viivitusega pärast kuriteokaebuse esitamist pädevale asutusele;

Muudatusettepanek

(a) kuriteoohvrit küsitletakse **liigse** viivitusega pärast kuriteokaebuse esitamist pädevale asutusele;

Muudatusettepanek 34

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 20 – lõige 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1 a. Liikmesriigid edendavad tutvustavate külastuste korraldamist kohtutesse enne kohtumenetluse algust.

Selgitus

Komisjon on seisukohal, et ohvritel peaks olema võimalus käia tutvustavatel külastustel kohtus enne kohtumenetluse algust.

Muudatusettepanek 35

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 21 – lõige 2 – punkt c

Komisjoni ettepanek

c) kuriteoohvri küsitlemist viib iga kord läbi üks ja seesama isik või isikud, välja arvatud juhul, kui see on vastuolus kvaliteetse õigusemõistmise põhimõtetega;

Muudatusettepanek

c) kuriteoohvri küsitlemist viib iga kord läbi üks ja seesama isik või isikud, välja arvatud juhul, kui see on vastuolus kvaliteetse õigusemõistmise põhimõtetega ***või kui kuriteoohver on kriminaalmenetluse käigus väljendanud teistsugust soovi;***

Muudatusettepanek 36

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 21 – lõige 2 – punkt d

Komisjoni ettepanek

(d) seksuaalvägivalla ohvrit käsitleb temaga samast soost isik.

Muudatusettepanek

(d) seksuaalvägivalla ohvrit käsitleb temaga samast soost isik, ***kui ohver ei nõua teisiti.***

Muudatusettepanek 37

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 23 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Liikmesriigid tagavad, et ***õigusasutused saavad*** kohtumenetluse jooksul ***kohaldada*** asjakohaseid meetmeid kuriteoohvri ja tema pereliikmete eraelu ja fotokujutiste kaitseks.

Muudatusettepanek

1. Liikmesriigid tagavad, et ***eelkõige uurimise, süüdistuse esitamise ja*** kohtumenetluse jooksul ***kohaldatakse*** asjakohaseid meetmeid kuriteoohvri ja tema pereliikmete eraelu ja fotokujutiste kaitseks.

Muudatusettepanek 38

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 23 – lõige 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1 a. Liikmesriigid tagavad, et kõik ohvriga kokku puutuvad ametid määravad kindlaks eeskirjad, vastavalt mille nad võivad avaldada kolmandale poolele ohvrit saadud või ohvriga seotud teavet, tingimusel, et ohver on avaldamisega nõus või kui on olemas õiguslik nõue või luba seda teha.

Muudatusettepanek 39

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 24 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Liikmesriigid tagavad, et politsei-, prokuratuuri ja kohtutöötajad läbivad üld- ja erikoolituse, mille tase vastab nende võimalikele kokkupuudetele kuriteoohvritega, et teadvustada neile kuriteoohvrite vajadusi ning vajadust suhtuda kuriteoohvritesse erapooletult, lugupidavalt ja professionaalselt.

Muudatusettepanek 40

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 24 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

2. Liikmesriigid *tagavad*, et kohtunikel on võimalik saada üld- ja erikoolitust, et teadvustada neile kuriteoohvrite vajadusi ning vajadust suhtuda *kuriteoohvritesse* erapooletult, lugupidavalt ja professionaalselt.

Muudatusettepanek 41

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 24 – lõige 2 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1. Liikmesriigid tagavad, et politsei-, prokuratuuri ja kohtutöötajad läbivad *alati* üld- ja erikoolituse, mille tase vastab nende võimalikele kokkupuudetele kuriteoohvritega, et teadvustada neile kuriteoohvrite vajadusi ning vajadust suhtuda kuriteoohvritesse erapooletult, lugupidavalt ja professionaalselt.

Muudatusettepanek

2. *Ilma et sellega piirataks kohtulikku sõltumatust ja kohtusüsteemi erinevat korraldust liidus, tagavad* liikmesriigid, et kohtunikel on võimalik saada üld- ja erikoolitust, et teadvustada neile kuriteoohvrite vajadusi ning vajadust suhtuda *sellistesse ohvritesse* erapooletult, lugupidavalt ja professionaalselt, *samuti tagavad liikmesriigid, et vajadusel julgustataks kohtunikke osalema nii eelnimetatud kui ka edasistel koolitustel.*

lugupidavalt ja professionaalselt.

Muudatusettepanek 42

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 24 – lõige 3

Komisjoni ettepanek

3. Liikmesriigid võtavad meetmed tagamaks, et isikud, kes osutavad ohvriabi- ja taastava õigusemõistmise teenuseid, läbivad piisava koolituse, mille tase vastab nende võimalikele kokkupuudetele kuriteoohvritega, ja peavad kinni kutsenõuetest, et tagada teenuste osutamine erapooletul, lugupidaval ja professionaalsel viisil.

Muudatusettepanek

3. Liikmesriigid võtavad **alati** meetmed tagamaks, et isikud, kes osutavad ohvriabi- ja taastava õigusemõistmise teenuseid, läbivad asjakohase koolituse, mille tase vastab nende võimalikele kokkupuudetele kuriteoohvritega, ja peavad kinni kutsenõuetest, et tagada teenuste osutamine erapooletul, lugupidaval ja professionaalsel viisil.

Muudatusettepanek 43

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 25 – lõige 2 b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2 b. Liikmesriigid tagavad, et nende saatkondadel ja konsulaatidel on olemas sissetöötatud sidepidamise mehhanismid, et suhelda kuriteoohvritele teenuste pakkujate ja asutustega liikmesriikides, kus ohvrid viibivad, et tagada nende kiire suunamine nendesse struktuuridesse.

Selgitus

Sellise ettepaneku on teinud mitu valijat seoses juhtumitega, mil kas nemad ise või nende sugulased on langenud välismaal kuriteo ohvriks. See puudujääk tuleks õigusaktides kõrvaldada.

Muudatusettepanek 44

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 25 – lõik 2 c (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2 c. Lükmesriigid tagavad, et säilmete repatrieerimist käsitlevates riiklikes õigusaktides oleks ette nähtud ühtne menetlus ja ajakava, mille puhul võetakse arvesse nii perekonna soove kui ka usu- ja kultuuritavasid.

Selgitus

See on kuriteoohvrite perekondade korduv ja püsiv probleem.

Muudatusettepanek 45

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 27 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Artikkel 27 a

Aruanne

- 1. Komisjon avaldab hiljemalt viis aastat pärast käesoleva direktiivi jõustumist aruande selle rakendamise kohta.***
- 2. Aruandele lisatakse vajaduse korral ettepanekud käesoleva direktiivi muutmiseks.***

MENETLUS

Pealkiri	Kuriteoohvrite õiguste ning neile pakutava toe ja kaitse miinimumnõuded	
Viited	COM(2011)0275 – C7-0127/2011 – 2011/0129(COD)	
Vastutavad komisjonid istungil teada andmise kuupäev	LIBE 7.6.2011	FEMM 7.6.2011
Arvamuse esitaja(d) istungil teada andmise kuupäev	JURI 7.6.2011	
Raportöör(id) nimetamise kuupäev	Antonio López-Istúriz White 20.6.2011	
Kodukorra artikkel 51 – komisjonide ühised koosolekud istungil teada andmise kuupäev	19.1.2012	
Arutamine parlamendikomisjonis	10.10.2011	25.1.2012
Vastuvõtmise kuupäev	26.3.2012	
Lõpphääletuse tulemus	+: –: 0:	16 0 0
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Luigi Berlinguer, Sebastian Valentin Bodu, Françoise Castex, Christian Engström, Giuseppe Gargani, Klaus-Heiner Lehne, Antonio Masip Hidalgo, Bernhard Rapkay, Evelyn Regner, Dimitar Stoyanov, Alexandra Thein, Rainer Wieland, Cecilia Wikström	
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	Piotr Borys, Eva Lichtenberger	
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed (kodukorra art 187 lg 2)	Pablo Arias Echeverría	

MENETLUS

Pealkiri	Kuriteoohvrite õiguste ning neile pakutava toe ja kaitse miinimumnõuded			
Viited	COM(2011)0275 – C7-0127/2011 – 2011/0129(COD)			
EP-le esitamise kuupäev	18.5.2011			
Vastutavad komisjonid istungil teada andmise kuupäev	LIBE 7.6.2011	FEMM 7.6.2011		
Arvamuse esitaja(d) istungil teada andmise kuupäev	JURI 7.6.2011			
Raportöör(id) nimetamise kuupäev	Teresa Jiménez- Becerril Barrio 12.7.2011	Antonya Parvanova 12.7.2011		
Kodukorra artikkel 51 – komisjonide ühised koosolekud istungil teada andmise kuupäev	19.1.2012			
Arutamine parlamendikomisjonis	9.2.2012	20.3.2012	21.3.2012	30.5.2012
Vastuvõtmise kuupäev	10.7.2012			
Lõpphääletuse tulemus	+: –: 0:	79 1 1		
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Jan Philipp Albrecht, Roberta Angelilli, Regina Bastos, Edit Bauer, Mario Borghesio, Rita Borsellino, Emine Bozkurt, Arkadiusz Tomasz Bratkowski, Simon Busuttil, Philip Claeys, Carlos Coelho, Ioan Enciu, Frank Engel, Cornelia Ernst, Edite Estrela, Monika Flašíková Beňová, Hélène Flautre, Kinga Gál, Iratxe García Pérez, Kinga Göncz, Nathalie Griesbeck, Sylvie Guillaume, Zita Gurmai, Mikael Gustafsson, Anna Hedh, Salvatore Iacolino, Sophia in 't Veld, Livia Járóka, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Nicole Kiil-Nielsen, Timothy Kirkhope, Constance Le Grip, Juan Fernando López Aguilar, Baroness Sarah Ludford, Monica Luisa Macovei, Svetoslav Hristov Malinov, Véronique Mathieu, Anthea McIntyre, Louis Michel, Claude Moraes, Elisabeth Morin-Chartier, Siiri Oviir, Antigoni Papadopoulou, Georgios Papanikolaou, Antonia Parvanova, Carmen Romero López, Judith Sargentini, Joanna Katarzyna Skrzydlewska, Renate Sommer, Rui Tavares, Britta Thomsen, Nils Torvalds, Kyriacos Triantaphyllides, Wim van de Camp, Axel Voss, Josef Weidenholzer, Cecilia Wikström, Anna Záborská, Tatjana Ždanoka, Auke Zijlstra			
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	Alexander Alvaro, Minodora Cliveti, Anna Maria Corazza Bildt, Cornelis de Jong, Leonidas Donskis, Dimitrios Droutsas, Lorenzo Fontana, Mariya Gabriel, Monika Hohlmeier, Stanimir Ilchev, Mojca Kleva, Ádám Kósa, Marek Henryk Migalski, Raül Romeva i Rueda, Kārlis Šadurskis, Marco Scurria, Salvador Sedó i Alabart, Bogusław Sonik, Michèle Striffler			
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed (kodukorra)	Nadja Hirsch, Elisabeth Morin-Chartier			

art 187 lg 2)	
Esitamise kuupäev	18.7.2012